

Alida Schoots, Johanna Velders en Johanna Lancee rond 1918, zie p.4

Aqua Vitae

2026 Jaargang 29
nummer 2

Inhoudsopgave

Maandelijks StamboomCafé	2
Van de voorzitter - <i>Annelies van Bronswijk</i>	3
De familie Velders - <i>Gerard Velders</i>	4
Streekmuseum Baron van Brakell, een nieuwe bron? - <i>Hans Thien</i>	10
Middel/koop/coop, vanwaar die naam? - <i>Jan Middelkoop</i>	12
Verslag van Stamboomcafé Bommelerwaard - <i>Tineke Rouscop</i>	18
Scanner software - <i>Henk Wervenbos</i>	20
Kwartierstaat van Cornelis Jan de Blank - <i>Ron Wallis</i>	22
Als het schip met geld komt ... - <i>Annelies van Bronswijk</i>	24
Fotobewerking met IrfanView - <i>Henk Wervenbos</i>	33
Aanvulling en correcties stamboom Bauw/Baauw - <i>André Baauw</i>	34
Lezingenprogramma najaar 2026 - <i>Maria Teunissen van Manen</i>	40
Ook jouw verhaal in Aqua Vitae? - <i>Redactie</i>	42
Colofon	43

StamboomCafé

StamboomCafé, Genealogisch Café, Inloopspreekuur, Voorouderspreekuur. Dit zijn termen voor de zelfde gebeurtenis bij verschillende afdelingen van de NGV. Er zijn dan zeer geroutineerde leden van onze afdeling en van de Historische Verenigingen en Historische Kringen, aanwezig om onze leden en belangstellenden te voorzien van tips voor, hulp bij en antwoorden op vragen over genealogie. Kijk voor eventuele wijzigingen even op onze website www.ngv-afdelingen.nl/bet/agenda.

Aalst in de bibliotheek op 16 oktober van 14-16 uur.

Ammerzoden in de bibliotheek op zaterdag 21 november van 10-12 uur

Culemborg in de bibliotheek op dinsdag 20 oktober van 14-16 uur.

Geldermalsen in de bibliotheek elke 2e woensdag van 10-12 uur, dus op 9 september, 14 oktober, 11 november en 9 december.

Tiel in het RAR elke 2e vrijdagmiddag van 14-16 uur, dus op 11 september, 9 oktober, 13 november en 11 december.

Bovendien een **Open dag met stamboomcafé** van 10.30-16 uur met een

Workshop Kennismaken met Stamboomonderzoek op 10 oktober.

Zaltbommel, in de bibliotheek elke 2e woensdag van 17.30-19.30 uur, dus op 9 september, 14 oktober, 11 november en 9 december.

Kijk voor adressen van de bibliotheken op: <https://www.bibliotheekrivierenland.nl>. Koffie en thee zijn gratis en in de studiezaal kan vaak al direct worden getoond hoe men de zaken in de praktijk kan brengen. Breng gerust uw partner, kinderen of burens mee. Er is genoeg te vinden en te zien voor iedereen.

Van de voorzitter

Aqua Vitae, levenswater volgens het Latijnse woordenboek, is het levenswater van de Afdeling Betuwe van de Nederlandse Genealogische Vereniging. Hierin delen we onze ervaringen en geven we elkaar nieuwe inzichten. Dit tweede nummer van de 29ste jaargang is er een goed voorbeeld van, met een klassieke kwartierstaat (p.22), een streekmuseum als extra bron (p.10), handige software voor het genealogische werk (p.20), zoeklicht op een stamboomcafé (p.18), een mooi verslag van een genealogische carrière (p.4), een historische beschouwing van de familienaam (p.12), natuurlijk het lezingenprogramma (p.40), een familieverhaal (p.24) en een aanvulling met correcties op een publicatie in het eerste Aqua Vitae nummer van 2007 (p.34). Want dat weten we ook: met je genealogie ben je nooit klaar. Er is altijd nieuws te ontdekken, mogelijkheden om van gedachte te veranderen en om dit alles met mede-genealogen te delen.

Wist u dat door de noeste digitaliseringsarbeid van Maja Westhoff alle 58 nummers van ons lijfblad gratis te raadplegen zijn op <https://www.ngv-afdelingen.nl/bet/aqua-vitae-3/>? Dit is een ware schatkamer van de voorgeschiedenis van het Rivierenland. Per nummer kun je in de pdf zoeken.

Over specials gesproken: de laatste was die over “De Burense familie de Kruijff” uit 2019. Zo’n geheel eigen nummer met een lezing bij de publicatie, zouden we met onze, tegen de honderd leden toch wel ieder jaar kunnen hebben? Ziet u tegen het schrijfwerk op? Als hulp vindt u op pagina 42 een kleine handleiding. Met mijn publicatie- en redactie-ervaring van buiten de genealogie, help ik u graag nog verder met een “Samen schrijven” activiteit van enkele weken of maanden. Mail me uw ideeën maar!

Viel u ook de nieuwe omslag van ons lijfblad op? Net als vóór 2016 staat er een mooie kleurenplaat op. Dit is geen blijvende plaat, maar een keuze uit een van de artikelen in dit nummer. Vroeger en nu blijven wisselwerkingen.

Veranderingen kennen we al ruim veertig jaar in onze NGV-afdeling. Neem december 1998 wanneer de toenmalige voorzitter Martin IJzerman het Genealogisch Tijdschrift NGV Afdeling Betuwe ten doop houdt ondanks een weifelende achterban. Of later in het eerste nummer van de vierde jaargang, wanneer de voorzitter laat weten dat het bestuur, na rijp beraad, uit verschillende voorstellen Aqua Vitae heeft gekozen als nieuwe naam vanwege het vele water om ons heen dat zowel ten goede als ten kwade werkt.

Ik wens u veel leesplezier en nieuwe ideeën voor uw onderzoek en publicaties!

Annelies van Bronswijk - j.e.m.h.v.bronswijk@tue.nl

De familie Velders

De familie Velders woont al sinds 1740-1745 in de gemeente Tiel. In totaal zijn er zeven familieleden van de familie Velders getrouwd met een lid van de familie Schoots.

Mijn opa, Gert Velders (geboren in 1895) was getrouwd met Aal Schoots (ook geboren in 1895). Zijn vader Gerardus Velders (geboren in 1868) was ook al getrouwd met een Schoots: Wilhelmina, geboren in 1865. Een broer van mijn opa Gert is getrouwd met een zus van mijn oma: Bets.

Uit eigen ervaring weet ik hoeveel lol de beide zussen Bes en Aal hadden. Zeker als er wat jenever vloeide. Mijn oma Aal was jarig op 6 januari: Driekoningen. Ik kan me een keer herinneren dat zelfs de drie koningen in de kerststal niet veilig waren voor de jenever. Eén voor een werden de mannen door mijn tante Bets op hun kop ondergedompeld in het jeneverglas: want ze hadden al zo lang stil gestaan en nog niets gehad.

Waarom begonnen?

Ooit had ik een boek gelezen die ging over de geschiedenis van een familie. Erg boeiend. Totdat mijn moeder een verhaal vertelde over mijn opa Velders. Hij had op een zaterdagavond een 25-jarige bruiloft gehad, maar was ook erg gelovig. Dus naar de hoogmis om 09.30 uur op zondag in de R.K. Dominicuskerk. Tijdens de preek van meneer pastoor was hij in slaap gesukkeld. Toen meneer pastoor stopte met zijn preek, schrok mijn opa wakker, ging staan en begon te applausseren. Hij dacht dat er weer een sketch was geweest. Die waren er veel ge-

1. 50-jarige bruiloft van Gerardus Velders en Helena Teunissen in 1915

weest, die avond ervoor. Als er niemand dit soort dingen noteert, is dit binnen vijftig jaar verdwenen. En dit was natuurlijk een mooie aanvulling op mijn beginnende stamboomonderzoek die tot nu toe alleen maar geboorte-, huwelijks- en overlijdensgegevens bevatte.

Michiel de Ruyter

Tijdens mijn eerste zoektocht kwamen er tal van 'Velders' voorbij. De oudste was een ridder Velders, gestorven in de Gulden Sporenslag. Ik was meteen al in 1301, dat schoot lekker op, dacht ik. De eerste vrouw van Michiel de Ruyter heette Maaïke Velders. Nog een beroemdheid in de familie, dacht ik. En ook was er een Velders een jaar lang burgemeester geweest van Amsterdam, toch niet de eerste de beste, dacht ik.

Ik besloot dat ik toch anders moest gaan werken en niet in het wilde weg iedereen met de naam Velders te noteren. Dat ging al een stuk beter.

Ik stuitte al vrij snel op een voormoeder, Elisabeth Velders, geboren in 1805 en in 1834 de moeder van mijn betovergrootvader Gerardus Velders.

Op een verjaardagsfeestje van mijn familie vertelde ik dat ik groot nieuws had. 'We stammen allemaal af van een ongehuwde moeder: Elisabeth!' Daar waren mijn ooms helemaal niet blij mee. "Dat kun je toch niet in het openbaar zeggen, Gerard." Ik beschouwde dit maar als een generatiekloofje.

Den 9de Johanna Margarita f. v. Jurien f. d. O. } L.L.
Helena van Doleweert

Dito Johannes f. v. Jurien f. d. O. } L.L.
& Lijntje vander Doleweert

Dito Christiaan f. v. Jurien f. d. O. } L.L.
& Helena van Doleweert

Helena f. v. Jurien Velders, en Helena van Doleweert

September
Den 10de Machielien Jöck } L.L.
Peter & Jannaken f. d. tweelingen van Jurien Velders
& Helena van Doleweert

2. Dopen van vijf van de twaalf kinderen

ondertrouwte
 den 29 Decemb: Johan George Leijdensfelders soldaat
 getrouwt alhier
 den 7 Jan: 1748 in E Regiment van den Generaal
 Majoor Baron van Brakel in de Comp
 pagnie van den Majoor Graaf van
 Welderen met
 Helena van Dooleweerdth wed. van
 1748 Johanes Hijman, woonachtig
 in Tiel.

3. Huwelijk van Johan George Leijdensfelders met Helena van Dooleweerdth op 7 januari 1748

Na een jaar of vijf besloot ik om een professioneel genealoog in te huren. Deze persoon had na een dagje zoeken de oplossing. Velders bleek van oorsprong Leijdensfelders te heten en nog tal van variëteiten met de naam Velders. Rond 1730/1740 kwam er ene Johann Georg Leijdensfelders naar Tiel. Deze jongeman diende als huursoldaat uit Duitsland bij het E-regiment van Baron van Brakel in de compagnie van majoor Graaf van Welderen. Hij werd, zoals gebruikelijk ingekwartierd in Tiel en maakte kennis met Helena van Dooleweerdth, weduwe van Johannes Hijman. Uiteindelijk besloten Johann en Helena te trouwen. Op 29 december 1747 gingen ze in ondertrouw en op 7 januari 1748 werd het huwelijk gesloten. Tot op de dag van vandaag ben ik nog steeds op zoek naar de geboorteplaats van deze Johann.

Helena van Dooleweerdth

Helena werd ook wel Leijntje genoemd en is gedoopt in Tiel op 28 september 1716. Op 26-jarige leeftijd trouwde ze met Johannes Hijman, met wie ze drie kinderen kreeg. Waarschijnlijk is deze Johannes rond 1747 overleden. Onze Johann Leijdensfelders kwam in beeld als bruidegom en samen kregen ze nog eens 12 kinderen van wie er twee hun eerste verjaardag niet haalden. De achternamen van de kinderen varieerden van Felders, Felder, Velder, Vilders, en nog wat varianten. Johann Georg wordt nu ook regelmatig Jurjen genoemd. De elfde van hun kinderen was Jurjen of Johan Jurjen, geboren op 13 november 1765. De eerdergenoemde genealoog had ook al een broer gevonden van Johann Georg met de naam Johannes Leinefeldt of Lienefeldt. De vader zou Christiaan zijn, maar geen officieel bewijs hiervan.

Uit Helena wordt ook Hendrik Velders geboren in 1763. Hij verhuisd naar Frankrijk en wordt daar handelaar in tabac. Natuurlijk wordt Hendrik Henry, dat klinkt goed als hij gaat wonen op de Quai des Chartrons 92 in Bordeaux. Een zus van Jurjen en Henry, Metje, trouwt met Carl Frederik Dobbrauski. Metje vertrekt met Carl en vijf in Amsterdam geboren kinderen naar Demarare, Guyana. Zowel Metje als Carl komen daar te overlijden. Hun jongste zoon Willem verdrinkt in

1813 in de Demarare rivier in Mindenburg op 25-jarige leeftijd.

In 1816 wordt er een interessant testament opgemaakt bij een notaris in Amsterdam met daarin de nalatenschap van Metje en Carl.

Jurjen Velders

Op 8 april 1799 wordt stamvader Johann Georg in Tiel begraven. In 1790 trouwde zoon Jurjen Velders met Petronella van Amerongen. Daaruit kwamen zeven kinderen voort. Op 15 oktober 1802 overlijdt Petronella. Negen maanden later, op 15 juli 1803, trouwt Jurjen met Anna Barbara Reijnhardt. Uiteraard ook hier weer tal van variëteiten in de schrijfwijze. Anna is gedoopt op 3 november 1776 in Goch, Pfalsdorff in Pruisen. Samen krijgen ze maar liefst 9 kinderen en komen we in een tijdstip terecht waar veel meer over geschreven is.

Jurrien woonde in 1829 met zijn vrouw Anna en vier kinderen in Tiel op het adres Ambtmanstraat 507. Volgens de overlijdensakte was Jurjen boomkweker.

In 1805 wordt Elisabeth geboren, de dame waar ik niet echt hoge punten mee scoorde bij mijn ooms. Zij is echter wel de moeder van mijn betovergrootvader Gerardus. En wie dan de vader is? We zullen het waarschijnlijk nooit weten. Op het adres waar Elisabeth in 1833 woonde stond ook ene Willem Brenkman Brouwer ingeschreven. Muziekmeester (Musijkmeester) staat er in de bevolkingsadministratie. Elisabeth was ook naaister bij Willem Hubert van Lith de Jeude, in het Ambtmanshuis.

Gerardus Velders

Hij wordt op 15 augustus 1834 in Tiel geboren, volgens de moeder. Er is geen geboorteakte opgemaakt. Dit wordt nog eens bevestigd in de huwelijksakte van Gerardus met Helena Teunissen op 18 november 1865.

Uit dit huwelijk worden elf kinderen geboren. De oudste, Antonia, trouwt met Mattheus Jansen. Bizar feitje: het eerste kind heet Gerardus en overlijdt na twee jaar en drie maanden. De tweede zoon heet ook Gerardus en wordt 18 maanden oud. De derde zoon Gerardus wordt 15 maanden. De vierde Gerardus wordt vier maanden. Uiteindelijk wordt er een vijfde Gerardus geboren in 1906. Hij is priester geworden en op zijn 58ste in de Congo om het leven gebracht. De Gerardus van 1834 krijgt ook

4. Alida Schoots, Johanna Velders en hun tante Johanna Lancee rond 1918

Kwartierstaat Gerardus Arnoldus Mattheus Velders

Schema nr. 1

Schema nr. 1

4 Gerardus A M Velders g. 10 Mei 1868 p. Tiel h. 25 Jun 1892 p. Tiel o. 5 Jan 1958 p. Tiel	8 Gerardus Velders g. 15 Aug 1834 p. Tiel h. 18 Nov 1865 p. Tiel o. 17 Nov 1924 p. Tiel	16 g. h. o.	32
		17 Elizabeth Velders g. 4 Nov 1805, Tiel o. 22 Jan 1892, Tiel	33
			34 Jurrien (Johan Jurjen) Velders
			35 Anna B (B Reinhardt (Reinh~
	9 Helena Teunissen g. 4 Sep 1844 p. Echteld o. 17 Okt 1929 p. Tiel	18 Marinus Teunisse g. 26 Nov 1818, IJzendoorn h. 9 Feb 1844, Echteld o. 16 Jan 1877, Tiel	36 Gerardus Antonius Teunisse
2 Gerardus Johannes (Veld~ g. 13 Apr 1895 p. Tiel h. 11 Okt 1919 p. Tiel o. 22 Okt 1964 p. Tiel		19 Gertrudis Deckers g. 13 Sep 1809, Ewijk o. 26 Dec 1867, Tiel	37 Helena Peperkamp
	10 Petrus Johannes H S~ g. 24 Jul 1838 p. Tiel h. 22 Sep 1860 p. Tiel o. 6 Feb 1903 p. Tiel	20 Peeter Johannes Schoots g. 8 Mrt 1806, Tiel h. 5 Okt 1833, Tiel o. 1 Jun 1870, Tiel	38 Henricus Deckers
5 Wilhelmina Maria Sch~ g. 28 Dec 1865 p. Tiel o. 2 Mrt 1941 p. J.D van Leeuwenstraat ~		21 Johanna Baal, van g. 31 Okt 1808, Valburg o. 15 Sep 1871, Tiel	39 Petronella Ast, van
	11 Johanna Bosch, van ~ g. 6 Jun 1838 p. Tiel o. 10 Okt 1928 p. Tiel	22 Matthijs Bosch, van den g. 23 Mrt 1804, Best h. 9 Mei 1835, Tiel o. 24 Nov 1889, Tiel	40 Willem Schoots
		23 Cornelia Wouters g. 16 Apr 1802, Alphen o. 18 Jan 1886, Tiel	41 Maria Peterse
1 Gerardus Arnoldus M (Vel~ g. 8 Dec 1920 p. Tiel h. 2 Mei 1953 p. Dreumel o. 26 Feb 1980 p. Tiel pa. Aleida Maria (Ali) Kruijsbergen~	12 Henricus Johannes S~ g. 1 Jun 1824 p. Tiel h. 26 Jun 1858 p. Tiel o. 31 Okt 1899 p. Tiel	24 Peter Schoots g. Sep 1791, Tiel h. 9 Jun 1821, Tiel o. 21 Mrt 1875, Tiel	42 Willem Baal, van
		25 Helena Steenhof g. 2 Jul 1787, Huissen o. 22 Okt 1838, Tiel	43 Hermijna Sanders
	13 Alida Bertke g. 4 Jun 1824 p. Buren o. 6 Nov 1907 p. Passewaaij	26 Barend Bertke g. 29 Aug 1779, Anklam, Duitsland h. 12 Jul 1817, Tiel o. 6 Jan 1858, Buren	44 Adriaan Cornelis Bosch
6 Petrus Johannes Schoots g. 8 Nov 1859 p. Tiel h. 6 Feb 1886 p. Tiel o. 26 Apr 1935 p. Tiel		27 Willemmina Gemert, van g. 9 Nov 1793, Santwijk (Tiel) o. 29 Apr 1869, Tiel	45 Margo Matthijsdr Vogels
	14 Willem Triesschijn g. 20 Okt 1834 p. Tiel h. 12 Sep 1863 p. Tiel o. 26 Feb 1879 p. Tiel	28 Johannes Michael Triesschijn g. 11 Apr 1793, Utrecht h. 12 Mei 1821, Tiel o. 28 Apr 1859, Tiel	46 Petrus Wouters
3 Alida Johanna (Aal) Schoots g. 6 Jan 1895 p. Tiel o. 5 Jun 1965 p. Tiel	15 Hendrika Telders g. 22 Mrt 1833 p. Dordrecht o. 18 Okt 1900 p. Tiel	29 Gerarda Vermeer g. 7 Jan 1801, Tiel o. 4 Jun 1881, Tiel	47 Joanna Leeuw, de
7 Hendrika Triesschijn g. 26 Okt 1863 p. Tiel o. 22 Okt 1943 p. Tiel		30 Philippus Telders g. 1790, Obe en Laak h. 24 Apr 1816, Dordrecht o. 31 Jul 1833, Dordrecht	48 Peter Jacobus Schoots
		31 Henrica Elisabeth Feijen g. Jan 1794, Budel o. 8 Feb 1877, Dordrecht	49 Elisabeth Brakel, van
			50 Gerardus Steenhof
			51 Maria Gerritsen
			52 Heinrich Herman Bertke
			53 Margaretha Adelheid Bertke
			54 Johannes Gemert, van
			55 Aaltje Peters
			56 Hendricus Trichien
			57 Johanna Boogers
			58
			59 Elizabeth Vermeer
			60 Johannes Gerardus (Telders
			61 Geertruida Elisabeth Theijssen
			62 Michaelis Feijen
			63 Elisabeth Kuivers

een oudste zoon: geboren in 1868. Deze krijgt op zijn beurt een oudste zoon: Gerardus in 1895. Mijn grootvader krijgt in 1920 een oudste zoon, Gerardus en ik ben zijn oudste zoon uit 1954. Gerardus natuurlijk.

Erg trots ben ik op een foto uit 1915. Hierop staan Gerardus en Helena op hun 50-jarige bruiloft, met tal van familieleden. De stamboom krijgt langzamerhand een gezicht.

5. Mijn overgrootvader en -moeder met al hun kinderen voor de Twaalf Apostelen. Foto 1913.

In 2016 heb ik een boek uitgebracht over mijn familie. 543 Pagina's en 1800 gram zwaar. Ruim 900 foto's en uitgewerkte interviews van familieleden, kwartierstaten, voorouders en nakomelingen, uiteraard alles met een index. Hier staan natuurlijk veel meer zaken in dan ik hier kort kan aanhalen. Op internet heb ik ruim 13.000 familieleden aan elkaar gekoppeld (www.gerardvelders.nl/genealogie) met meestal leuke weetjes en uiteraard bronvermeldingen. Sommige van die 13.000 zullen op het randje van familie zijn. Bijna allemaal eenvoudige lieden, hoveniers, warmoezeniers en arbeiders.

Ik heb veel leuke en interessante verhalen mogen optekenen. Zo was er die Marinus Velders die trouwde met een pastoorsmeid uit Varik die de bijnaam 'de heilige Maria' had. Toen kwam de huwelijksnacht en moest ze dingen doen, die ze nog nooit gedaan had. Gillend is ze het echtelijke huis uit gerend.

De familie Schoots kwam ik regelmatig tegen in het gerechtelijke archief. Meestal betrof het een veroordeling wegens dronkenschap. Een van de Schootsen maakte het wel erg bont. Hij werd, in één jaar tijd, viermaal beschonken op straat aangetroffen en mocht, naast een week in de gevangenis, ook eventueel een jaartje doorbrengen in het strafkamp in Veenhuizen. Altijd leuk, familieonderzoek.

Gerard Velders - info@gerardvelders.nl

Streekmuseum Baron van Brakell, een nieuwe bron?

Dit mooie museum is gelegen in Ommeren aan de Provincialeweg nr. 21 en hierin zijn drie partijen gevestigd. Er is veel te ontdekken: trek er de tijd voor uit! Je bent van harte welkom! Overige bezoekinfo kunt u vinden op www.streekmuseumbaronvanbrakell.nl

Streekmuseum Ommeren en Omgeving

Je moet je voorstellen dat je leeft ergens tussen 1850 en 1950. Je oefent een beroep uit om van te leven. Deze afdeling kan je vinden op de begane grond en op de eerste verdieping. Even zoeken: helemaal achterin en daar met een trap een verdieping omhoog. Daar herken je vast wel een aantal zaken van vroeger: De kruidenier, de schoenmaker, de smid, enzovoorts.

Als je voorouders hebt die deze beroepen hebben uitgeoefend, kan je zien met wat voor materiaal ze hebben gewerkt. Dan is het leuk om foto's te nemen en die toe te voegen aan uw familieonderzoek. Ja, het heeft zin om zo'n museum te bezoeken!

Boerenwagenmuseum

De wagens bevinden zich in de kelder van het gebouw (er is een lift!). Er zijn een behoorlijk aantal wagens opgesteld. Deze zijn gebouwd tussen ongeveer 1750 en 1930.

Deze wagens zijn gebruikt voor personenvervoer en het vervoer van goederen. Ook is er een lijkkoe uit ongeveer 1930 aanwezig. Hier herkennen we natuurlijk de wagenmaker met zijn grote wielen. De rest van het voertuig maakte hij natuurlijk ook zelf. De rijke boer met zijn prachtig uitgevoerde achtersteven, versierd met allerlei voorstellingen trekt veel aandacht.

Alweer genealogisch materiaal op wielen!

Arend Datema Instituut

Het Arend Datema Instituut heeft een (vrij) grote archeologische collectie. Deze afdeling is te vinden boven in het gebouw, te bereiken met trap of lift.

Het archeologisch materiaal is gevonden door de voormalige Archeologische Werkgroep van de Historische Kring Kesteren en Omgeving¹, in de jaren 1967 tot 2020. Je moet beseffen dat deze Bataven en Romeinen onze voorouders

geweest kunnen zijn. De Romeinen waren hier tot het jaar 480 en ze zullen zich zeker vermengd hebben met de plaatselijke bevolking.

Dit kunnen we niet staven met bronnen: de kronieken beginnen pas rond 1050 en vanaf 1350 kwam er enige registratie van acties op papier en perkament. Dat betekent dus wel dat we wat fantasie nodig hebben om een overbrugging te maken in de tijd. Dat is best leuk hoor! De collecties van het Arend Datema Instituut bevinden zich in een onderzoeksruimte waar veel interessante zaken zijn opgesteld, diverse genealogische onderzoeksresultaten, fotoboeken van veel dorpen en diverse bewerkingen van genealogische bronnen.

Verder huist er ook nog een grote bibliotheek, betreffende het gehele werkgebied, globaal van Elst (Overbetuwe) tot Culemborg in het westen, met de nadruk op het voormalige Ambt Neder-Betuwe.

In de bibliotheek kan je info vinden over de diverse dorpen, notariële akten, gedrukte stambomen, boeken over de Tweede Wereldoorlog, spoorwegen, landbouw, archeologie, munten, enzovoorts.

Er is een grote collectie tijdschriften aanwezig over tal van onderwerpen, waarvan sommige al niet meer bestaan.

Ik wil speciaal een heel belangrijke genealogische collectie vermelden, betreffende de Neder-Betuwe: de zogenaamde Osenvorenreeks (vernoemd naar een riviertje wat hier ooit heeft gestroomd).

Het betreft een uitgebreide bewerking van een groot deel van de vrijwillige rechtspraak van het Ambt Neder-Betuwe. Het zijn de zogenaamde Acte van Bezwaar-protocollen. De zaken hierin zouden we nu doen via de notaris: kopen en verkopen van goederen, erfenissen enz.

Deze acten bestaan vanaf ongeveer 1613 (toen nog alle dorpen door elkaar vermeld), na 1660 kerspelsgewijs per dorp en alle deeltjes zijn voorzien van registers!

Hans Thien - j.thien1@chello.nl

Noot

1. Deze werkgroep is dit jaar verhuisd naar Zoelen en gaat verder onder de naam Archeologisch Centrum Rivierenland (je bent van harte aldaar welkom !)

Middel/koop/coop, vanwaar die naam?

Volgens de verklaring van de familienamenbank bij het CBG is het een toponiem. Er moet dus ergens een lokatie zijn met de naam Middelkoop, of in oude taal Middelcoop. Een verklaring zoeken gaat tegenwoordig gemakkelijk, bijvoorbeeld met de AI functie in Google. En het resultaat:

De naam Middelkoop is een typisch Nederlands toponiem (een aardrijkskundige aanduiding) dat verwijst naar een geografische locatie. Het is in de middeleeuwen ontstaan in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden.

Hier is de specifieke herkomst en betekenis:

1. Ontginning van moerasgebied

De naam is samengesteld uit twee delen:

Middel: duidt op het midden of een centrale ligging.

Koop: stamt af van een middeleeuws ontginningswoord, namelijk een cope of koop. Dit was een stuk land of een kavel dat door een cope-contract werd uitgegeven om woeste grond of moeras te ontginnen.

Middelkoop was dus een specifieke, centraal gelegen ontginning in een drassig gebied.

2. Huidige locatie

Tegenwoordig is Middelkoop een langgerekt buurtschap (lintbebouwing) in de gemeente Vijfheerenlanden (provincie Utrecht), behorend bij het dorp Leerbreek. Het historische gebied Hoog- en Laag-Middelkoop lag ten westen van Schoonrewoerd.

3. Herkomst van de achternaam

Omdat het een geografische aanduiding is, vormde de plaats de basis voor de achternaam. Veel families die de achternaam Van Middelkoop dragen, stammen af van personen die in de zeventiende eeuw uit deze specifieke polders in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden vertrokken.

Een paar opmerkingen over de AI informatie

Middel:

In de vroege middeleeuwen was het gebied boven de Linge en boven Meerkerk en Leerdam grotendeels (laag veen)moeras. Door de groei van het aantal bewoners van wat we nu Nederland noemen, nam de behoefte aan agrarisch land toe om voldoende voedsel te produceren.

Bevolkingsgroei door de eeuwen heen:

Rond 1000: ca. 200.000 - 250.000 inwoners.

Rond 1300: ca. 600.000 inwoners.

Rond 1500: ca. 1.000.000 tot 1.200.000 inwoners.

Bron: Archeon.nl

Dat natte gebied waterde de overmaat water af via de Middelloos naar Ameide in de Lek. Andere stroompjes waren de Noordeloos en Minkelloos, inmiddels ook plaatsnamen. Oostelijk van Meerkerk waren er een paar stroompjes die de Middelloos voeden, o.a. de Boven Middelloos.

Koop:

In de middeleeuwen noemden ze dat COPE, wat later verbasterd werd tot COOP en daarna tot KOOP. Je vind dit terug in plaatsen als Boskoop, Nieuwkoop, Heien Boeicop.

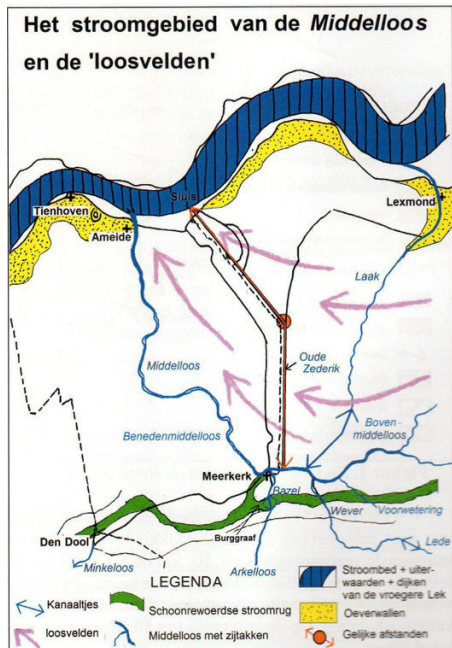
De laatste naam komt van twee polders, waartussen het dorp ligt. Heicop aan de zuidzijde en Boeicop aan de noordzijde. Onder deze polders ligt Middelkoop.

Een cope was een contract met de eigenaar, vaak het bisdom Utrecht of de graaf van Holland. Die cope-houder mocht een stuk ontginnen en daarvoor zocht hij de werkers, vaak kolonisten genoemd. Zij kregen een standaard stuk toegewezen, moesten dat ontwateren door er een sloot omheen te maken, zodat het

bebouwbaar werd. Aan de kant van de gemeenschappelijke weg werd dan een hutje gebouwd. De cope houder moest dan zorgen voor de totale afwatering. Vaak via een brede wetering naar een grotere afvoer (een Loos).

Omdat veen inklinkt als je het ontwaart, kwam het steeds lager te liggen en tenslotte was geforceerd afwateren noodzakelijk. Of te wel een watermolen bouwen. De cope-houder werd vaak de ambachtsheer van het onstane 'dorp'.

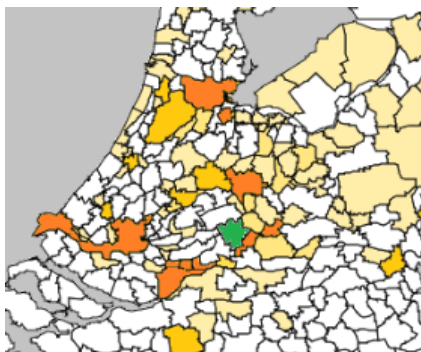
De weg tussen de Heicoppolder en de Boeicoppolder is kaarsrecht, wat te verwachten is bij ontginningstrajecten. Dat zijn de percelen ook. De weg langs de polders Hoog- en Laag-Middelkoop is dat echter niet, daar

Bron: ameide en tienhoven nieuwsblad 2006

Covens en Mortier 1761

Het voorkomen van de naam Middelkoop in de jaren 1950-2000.

zitten bochten in. Die bochten zitten vaak ook in stroompjes. Het is dus aannemelijk dat die polders aan de bovenloop van de Middelloos liggen.

De reden van de splitsing van de polder in twee stukken, hoog en laag, is dat 'hoog' onder Gelre viel en 'laag' onder Holland. Omdat de graaf van Holland rond 1500 zijn belastingheffing wilde updaten is over die polder meer informatie beschikbaar.

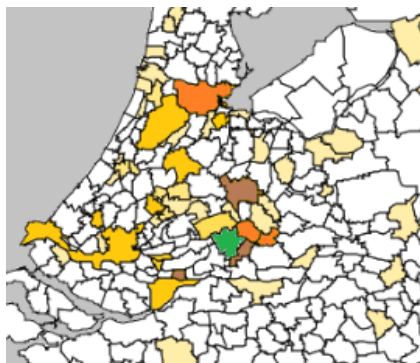
Zie Enquete van 1494 en Informatie van 1514.

Middelkoop

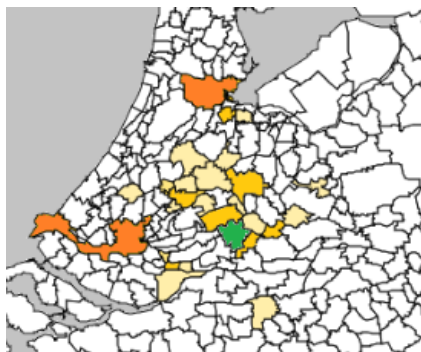
Nu nog duidelijk maken dat de personen die de familienaam Middelkoop dragen echt gekoppeld kunnen worden aan de polder Middelkoop. Zoals gemeld weten wat meer over de polder Laag Middelkoop. Die telde in 1514, na een periode van oorlog en verwoesting, 33 haardsteden (huishoudens), wat neerkwam op ongeveer 150-200 personen. In zo'n gehucht kent iedereen elkaar. Een familienaam is onzin, je weet wel dat Jantje met vader Claas een ander Jantje is dan die van vader Pieter. Dus Jan Claasse voldoet, net als Jan Pieters. Maar als ze niet de oudste zijn en Claas of Pieter overlijdt, dan kunnen ze niet op de boerderij blijven, want die is voor de oudste zoon. Dus als ze in een andere plaats gaan werken, dan is het ineens Jan Claasse uit/van Middelkoop en Jan Pieters van Middelkoop.

En als je als hedendaagse Middelkoop en nazaat van Jan Claasse een andere Middelkoop treft, die Jan Pieterse als voorouder heeft, dan zijn jullie dus geen familie van elkaar. Of Jan Claasse heeft een zus van Jan Pieterse getrouwd, dan wel.

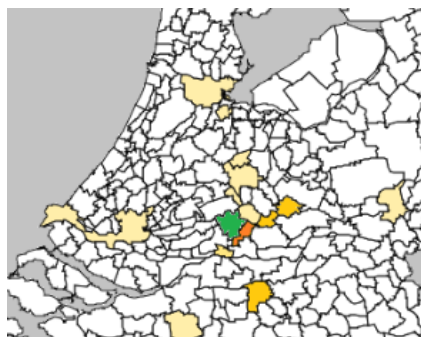
Nu treft het dat ik niet alleen mijn voorouders, maar alle Middelkoopjes heb verzameld. En als ik die de tijdreis laat maken naar het verleden dan zie ik ze allemaal concentreren in de Vijfheerenlanden. Dus niet in de polder Middelkoop, want daar was die familienaam niet nodig, maar wel om die polder heen. En een

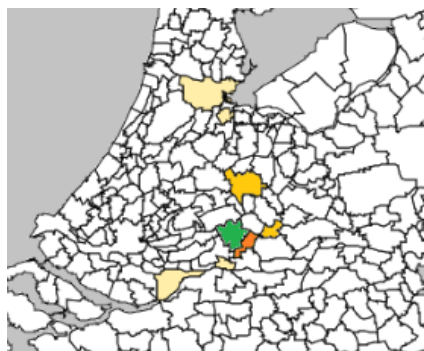
Het voorkomen van de naam Middelkoop in de jaren 1850-1900.

Het voorkomen van de naam Middelkoop in de jaren 1750-1800.

Het voorkomen van de naam Middelkoop in de jaren 1650-1700.

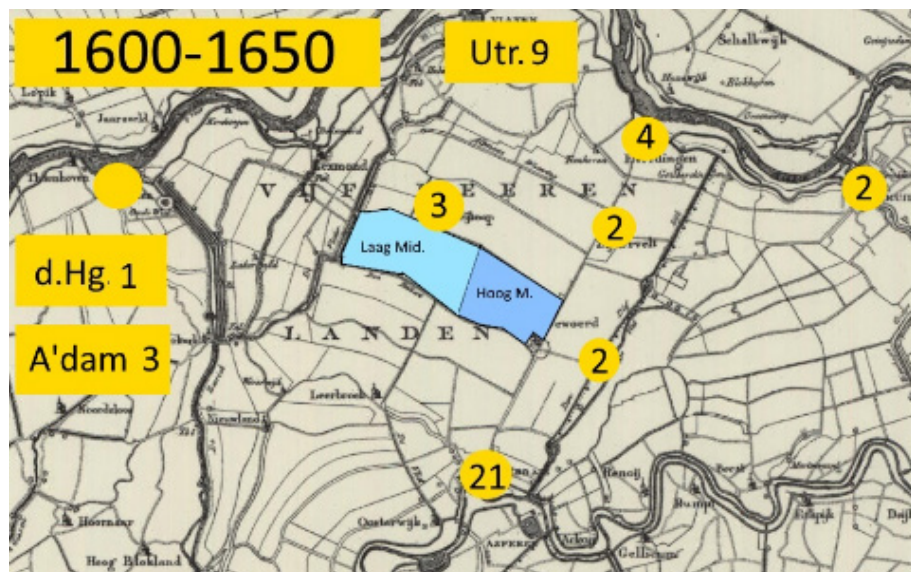
Het voorkomen van de naam Middelkoop in de jaren 1600-1650.

paar in een grote stad, als Utrecht, Den Haag en later ook Amsterdam. Rode plaatsen hebben meer Middelkoop personen als donker gele plaatsen, en die weer meer dan de licht gele plaatsen. Groen is de gemeente Vijfheerenlanden waar Middelkoop in ligt.

Afgezien van de grote steden, Amsterdam, Utrecht en Dordrecht concentreert de Middelkoop bevolking zich vlakbij het groene vlak (de Vijfheerenlanden).

Aannemelijk is dus dat de zich Middelc/koop mensen vanuit de bewoners van de polders Middelkoop kwamen. In detail zien we dat nog beter (hieronder).

8. Aantal Middelkoop personen per plaats

In het Repertorium op de Lenen van de Hofstede Culemborg komt Middelkoop, zowel in persoon als in polder verwijzing, vaker voor. Echter steeds als verwijzing naar de leen van een akker. Of naar de polder zelf, zoals in deze tekst: *Twee stukken land in de heerlijkheid Beusichem, afkomstig van Gerard Dammensz, waarvan een stuk ter Welde in de Middelkoop in de Grote kamp, groot 10 hont*

9. *Deel van Kaart van 1761 door Jacob Perrenot*

Tussen Culemborg en Beusichem ligt de polder Voorkoop. Op oude kaarten staat dat een deel van die polder Middelkoop wordt genoemd. In tegenstelling tot de oude kaarten van de polders Laag en Hoog Middelkoop, zijn er hier geen huizen in getekend.

Als iemand me daarmee kan helpen stel ik dat zeer op prijs.

Jan Middelkoop - jami612006@yahoo.co.uk

Verslag van Stamboomcafé Bommelerwaard

Medio 2024 heeft de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) samenwerking gezocht met de Historische Kring Bommelerwaard (HKB), om het al langer bestaande landelijke concept 'Stamboomcafé' ook te introduceren in onze regio. De Bommelerwaard valt sinds enkele jaren onder NGV afdeling Betuwe, die ook Stamboomcafés houdt in Tiel en Geldermalsen.

Vrijwilligers

Er werden voldoende vrijwilligers gevonden binnen de NGV, HKB en de Archief-wroeters (een klein regionaal onderzoeksgroepje) om van start te gaan in september 2024. In eerste instantie gold een proefperiode van drie maandelijkse woensdagavonden in de bibliotheek van Zaltbommel. Bij de opstart hielp de NGV met extra vrijwilligers, materialen en een banner. Door gebleken behoefte is het Stamboomcafé een blijvende activiteit geworden van HKB en NGV. De aanwezige vrijwilligers helpen tijdens het 'inloopspreekuur' historisch geïnteresseerden bij onderzoek naar families, huis en haard of andere 'oudheden'. Een groot aantal bezoekers zetten zo hun eerste stappen op het pad van onderzoek, of worden weer vlot getrokken bij 'vastlopers'. Het aantal bezoekers per avond is wisselend, soms twee, soms vijf en af en toe geen. Op de rustige avonden delen de vrijwilligers hun onderzoekservaringen met elkaar.

De vragen hebben tot nu toe voornamelijk betrekking op genealogie en huizen-onderzoek, maar men kan ook met andere historische vragen terecht. De naam Stamboomcafé wordt gehanteerd in verband met uniformiteit in communicatie in de regio. Bibliotheek Rivierenland verleent kosteloze medewerking door het beschikbaar stellen van ruimte, computers en koffie.

Vanuit de HKB én NGV zijn bij toerbeurt Jos de Kloe (Zaltbommel), Stef den Tek (Zuilichem) en ondergetekende (Zaltbommel) als vrijwilligers aanwezig. Bestuursleden van de HKB komen regelmatig binnengelopen.

Stamboomcafé ook 'on Tour'

Naast de maandelijkse bijeenkomst in Zaltbommel (op de tweede woensdagavond van de maand), gaat het Stamboomcafé ook 'on Tour' in de Bommelerwaard. Zo is er in juni 2025 een geslaagde bijeenkomst geweest in de bibliotheek in Ammerzoden, in samenwerking met de lokale Stichting Langs de Mèrsloot. In oktober waren we vervolgens in de bibliotheek in Kerkdriel, in samenwerking met het Driels Museum. Tijdens die geanimeerde bijeenkomst hebben de aanwezige vrijwilligers van beide organisaties veel onderzoekservaringen en -kennis kunnen uitwisselen.

*Foto uit eigen collectie –
grootouders auteur*

Op 12 mei j.l. was het Stamboomcafé vertegenwoordigd bij een bijeenkomst van de Werkgroep Herkenning in de Sint Maartenskerk, over nazaten van 'foute' ouders. Bezoekers kunnen hulp krijgen van vrijwilligers voor het onderzoeken van hun eigen familiegeschiedenis.

Dit najaar

Ook dit jaar gaan we weer 'on Tour': op vrijdagmiddag 16 oktober in de bibliotheek in Aalst, in samenwerking met de lokale Stichting Vier Heerlijkheden. En op zaterdag 21 november voor de tweede keer in de bibliotheek in Ammerzoden.

Alle datums van het Stambomcafé zijn te vinden:

- * in de agenda van de Bommeler-waardgids (online en meestal ook in de krant)
- * op de website van de HKB
- * op de website van de NGV
- * op de website van de Bibliotheek Rivierenland.
- * en natuurlijk voorin dit blad

Meer bezoekers en vrijwilligers vanuit de HKB en NGV zijn altijd van harte welkom! Dat kan ook met ervaring in andere typen van historisch onderzoek dan genealogie. Mogelijk kan dan op organische wijze een plek van samenkomst voor onderzoekers ontstaan, zoals die voorheen bestond bij het Streekarchief Bommelerwaard. De tijdstippen zijn bewust gekozen op tijden dat ook werkende belangstellenden in de gelegenheid zijn te komen.

Tineke Rouschop - t.rouschop@planet.nl

Scanner software

Iedereen die een foto, dia of document wil scannen naar een digitale kopie, wordt soms verrast door een compatibiliteits probleem.

Een van die problemen ontstaat als de aansturing van de printer/scanner niet meer wordt bijgewerkt naar de Windowsversie waarop je wilt werken. Wat dan te doen? Een nieuwe scanner kopen terwijl deze nog prima werkt? Dat voelt niet goed toch?

Windows scannerfunctie

Natuurlijk biedt Windows 10 of 11 een ingebouwde scannerfunctie. Je moet dan een app downloaden en installeren. Of de driver voor je (oude) scanner erbij zit is maar de vraag. Als de fabrikant van uw flatbed- of filmscanner die niet meer levert dan ben je in de aap gelogeed!

Vuescan

Dan is er een oplossing in de vorm van een universele scannerapplicatie genaamd Vuescan. Deze software is uitgebracht in 1998 door Ed Hamrick en is voorzien van drivers voor meer dan 8000 scanners van 42 fabrikanten en wordt ook bijgewerkt als er een nieuwe update van Windows verschijnt.

Dat is erg belangrijk! Verder is er een versie voor MacOS van Apple en Linux voor wel 28 talen.

Hoe werkt het?

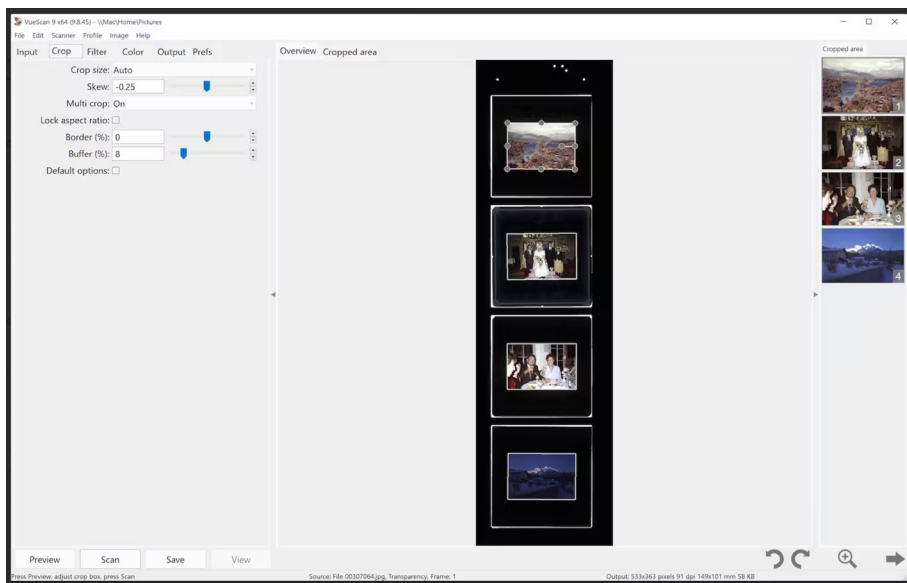
Bij het opstarten van VueScan "kijkt" de software welke scanner is aangesloten en gebruikt dan de driver die daarvoor beschikbaar is.

Wat kan je ermee?

Naast het eenvoudig scannen kan je uitsnijdingen maken, verscherpen en ruis- of korrelreductie uitvoeren. Ook het aanpassen van de kleurbalans is mogelijk. Stel je wilt allerlei scans samenvoegen in één pdf. Dat gaat gemakkelijk in VueScan. Tevens ondersteunt het populaire formaten zoals JPG, TIFF, OCR, PDF en PDF met meerdere pagina's.

Als je veel dezelfde soort handelingen moet uitvoeren is het mogelijk om dit in te stellen voor een reeks scans, bv. auto Crop. Met deze instelling scan je alleen de foto en niet de lege ruimte eromheen!

Dat scheelt veel tijd bij het scannen van tientallen foto's of documenten.

Hier een voorbeeld van vier dia's welke in één scan meteen als vier afbeeldingen klaar zijn.

Gebruiken van AI bij het scannen

De laatste ontwikkelingen vind je op de website van VueScan en die zijn bijvoorbeeld het toepassen van AI voor het verbeteren van foto's en afbeeldingen. Waarbij deze niet worden ge-upload maar op uw eigen PC worden uitgelegd in drie verschillende gradaties met bijbehorende snelheid, kwaliteit en grootte van de file in bytes.

Je kan de software gratis downloaden en uitproberen voordat je het koopt. Elke scan heeft dan wel een watermerk maar dat is begrijpelijk.

Details

Downloads zijn beschikbaar op <https://www.hamrick.com>

Er zijn twee versies verkrijgbaar,

1. de standaardversie voor € 35 per jaar of eenmalig € 78 en
2. de professional versie voor 52,50 per jaar of eenmalig € 157,50. Deze versie ondersteunt ook RAW-formaat en film- en diascanners.

Henk Wervenbos - henk.wervenbos@gmail.com

Kwartierstaat van Cornelis Jan de Blank

32 Hendrik Jan de Blank 33 Hermijntje Verschuur 35	34 Hendrik Lazet 37 Geertrui van Ree	36 Jan Geurtse 39 Maria van Ingen	38 Jan van Westreinen 41 Areka Vermeulen	40 Huibert Vermeer 43 Grietje van Oort	42 Jan van Dijk 45 Johanna van Lith	44 Jan van der Heijden 47 Maaïke van Wijk
16 N.N. 17 Dirkje de Blank 18 Teunis Lazet 19 Elisabetn Geurtse 20 Dirk van Westreinen 21 Maria Vermeer 22 Peter van Dijk 23 Gerrigje van der Heijden Koperslager Arbeider Arbeider * Tiel ~1801 † Tiel 14-2-1872 d Tiel 7-10-1802 † Tiel 18-10-1882 * Dodewaard 11-4-1802 † Tiel 15-11-1877 * Wadenoyen 10-2-1801 † Wadenoyen 14-6-1861 * Tiel ~8-11-1804 † Wadenoyen 19-11-1880. * Avezaath 20-10-1801 † Erichem 17-8-1860 * Zoelen 14-5-1802 † Erichem 24-5-1875 x x Tiel 23-12-1826 x Wadenoyen 16-9-1826 x Buren 16-7-1836						
8 Dirk de Blank Timmerman * Echteld 27-1-1838 † Tiel 5-8-1913 x Tiel 20-7-1861	9 Geertruida Lazet * †	10 Gerrit van Westreinen Arbeider * Wadenoyen 25-7-1842 † Wadenoyen 17-1-1917 x Buren 25-8-1866	11 Janna van Dijk * Erichem 12-5-1841 † Wadenoyen 30-5-1908			
4 Teunis de Blank Schoenmaker * Tiel 18-11-1869 † Tiel 17-7-1937 x Tiel 12-2-1892	5 Dirkje Huibertje van Westreinen * Wadenoyen 24-11-1866 † Tiel 13-11-1918					
2 Dirk de Blank Winkelier *Tiel 3-5-1892 † Tiel 26-9-1939 x Tiel						
CORNELIS JAN * Tiel 19-9-1918 † Tiel 19-4-2000 x met Gijsje van de Heiden						

⁴⁸ Dirk Keij	⁵⁰ Cornelis van Wachen	⁵² Jan de Kort	⁵⁴ Aart van Velthoven	⁵⁶ Dirk Krouwel	⁵⁸ Abraham Jan van de Graaf	⁶⁰ Adrianus van Zon	⁶² Frederik van Meerten
⁴⁹ Gartje Verzijl	⁵¹ Jannigje 't van Gein	⁵³ Kornelia van Hensbergen	⁵⁵ Maaïke de Kiviedt	⁵⁷ Antonia van Ginkel	⁵⁹ Willemina Volmerk	⁶⁰ Maria Verkerk	⁶¹ Johanna Storm
²⁴ Gerrit Keij	²⁵ Kornelia van Wachem	²⁶ Hendrik de Kort	²⁷ Klazina van Veldhoven	²⁸ Jan Pieterse Krouwel	²⁹ Hendrica van de Graag	³⁰ Aart Verkerk van Zon	³¹ Neeltje Hendrika van Meerten
Dagloner		Dagloner		Arbeider		Arbeider	
* Deil ~ 1776 †Deil 23-10-1850	* Deil ~ 1779 †Deil 14-4-1852	* Buren 11-1-1778 † Deil 2-1-1831	d Enspijk 28-6-1782 † Deil 23-1-1876	* Tiel ~ 1799 † Tiel 24-12-1878	* Drumpt 10-4-1802 † Tiel 5-5-1879	* Tiel 22-1-1812 † Passewaaij 14-6-1886	* Zoelen 9-7-1813 † Drumpt 13-5-1858
x Deil 14-5-1800		x Enspijk 1-7-1810		x Tiel 10-9-1825		x Wadenoijen 30-9-1833	
¹² Gradus Kornelis Keij	¹³ Artje de Kort			¹⁴ Jan Pieter Krouwel	¹⁵ Hermine Hendrika van Zon		
Werkman				Arbeider			
* Deil 29-10-1810 † Deil 8-2-1891	* Deil 16-2-1820 † Deil 26-1-1904			* 1837 †Tiel 21-4-1905	* 1840 † Tiel 10-8-1921		
x Deil 8-6-1844				x Tiel 30-7-1859			
⁶ Cornelis Jan Keij				⁷ Hendrika Krouwel			
Dagloner Boekbinder							
* Deil 29-1-1854 † Tiel 10-2-1926				* Tiel 8-9-1861 † Tiel 9-1-1939			
³ Janna Clasina Keij							
*Tiel 12-3-1891 † Tiel 2-1-1980							
9-5-1914							
¹ DE BLANK							
Cornelis Jan de Blank was telegrambezorger in Tiel. Het postkantoor was toen naast het Modehuis De Blank, een begrip in Tiel.							

Als het schip met geld komt ...

Families Rutgers, Middelkoster, Tebbens, Kubbinga en Mijling

Toosje Rutgers (mijn moeder) en **Willy Rutgers** (mijn oom) liepen gearmd door het centrum van Groningen-stad in de vroege zomer van 1928. Hun beider moeder was overleden en het liep niet meer zo goed in de kleermakerij van hun vader. Willy, stoere jongen van achttien jaren, probeerde zijn zusje van zestien te troosten. Als oom Nol terug kwam met het schip met geld dan zou het wel beter gaan!

Eigenlijk een heel merkwaardig gebruik van het gezegde *Als het schip met geld komt*, want dat werd tegen zeurende kinderen gezegd die niet kregen waar ze om vroegen¹. Maar goed, de kinderen verwachtten dus oom Nol.

Wie was oom Nol? En is hij ooit terug gekomen? Het verhaal doet de ronde dat een van de mannelijke (voor)ouders '**Rutgers**' een geldsom weigerde die via een notaris als erfenis uit Amerika werd aangeboden. Het zou volgens een familielid kunnen gaan om een weigerachtige **Henricus Maria (Hin) Rutgers** (Groningen 1866-1947), vader van Toosje, of zijn -even weigerachtige- vader **Harmannus Hindericus Marcus (Harm) Rutgers** (Groningen 1823-1896), grootvader van Toosje. Of ging dat verhaal misschien om die Oom Nol?

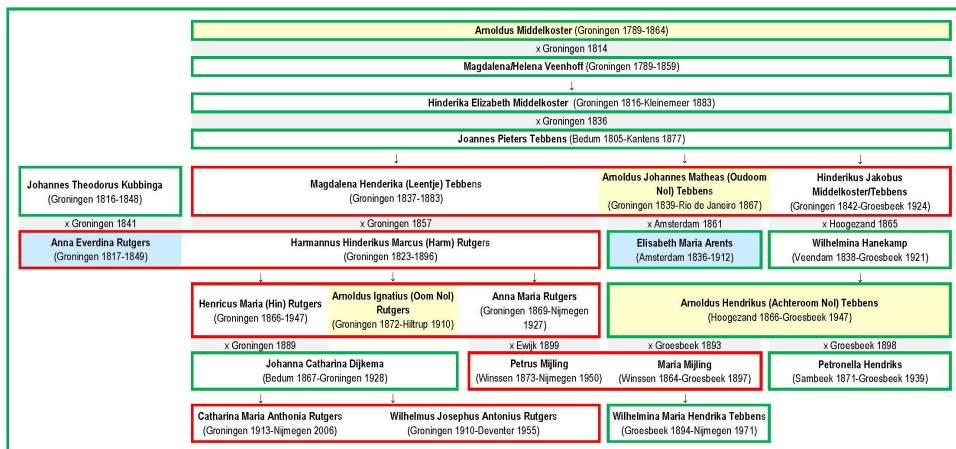
Met het onvolprezen "Wie was wie" en de "Open Archieven" ging ik op zoek naar Oom Nol. Er kwamen diverse families langs.

Wie van de drie?

In de stamboom van de familie zitten een aantal mannen die de verwachte 'Oom Nol' kunnen zijn geweest.

¹. Als jongste twee van elf kinderen, waarvan 10 volwassen werden, hadden Toosje (Catharina Maria Anthonia) en Willy (Wilhelmus Josephus Antonius) een sterke band, zoals te zien in Toosjes fröbelwerkje uit circa 1917 waar ze beiden opstaan en dat Toosje altijd heeft bewaard

2. Plaats van Oom Nol (Arnoldus) in de familie. Met geel zijn de vier personen met voornaam Arnoldus aangegeven. Een rode rand houdt broers en zussen bij elkaar. De beide personen in blauw leggen de link met de Kubbinga-familie. Zie ook het volgende familieschema.

Een broer van vader Hin Rutgers is vernoemd naar een overgrootvader van moederskant van Toosje en Willy, **Arnoldus Middelkoster** (Groningen 1789-1864), cafébaas en een wijd en zijd bekend figuur in katholiek Groningen.

Die broer van Hin Rutgers is aangegeven bij de Burgerlijke Stand als **Arnoldus Ignatius Rutgers**, geboren te Groningen op 30 december 1872 en zal door neven en nichten 'oom Nol' genoemd zijn.

Er was ook een aangetrouwde oudoom, **Arnoldus Johannes Matheas Tebbens**, zoon van een dochter van **Arnoldus Middelkoster** en geboren te Groningen op 9 oktober 1839. Ook hij zal als 'oom Nol' gekend zijn.

De laatste kandidaat voor 'oom Nol' is de aangetrouwde achteroom **Arnoldus Hendrikus Tebbens**, geboren te Hoogezand op 22 feb 1866. De vader van deze 'oom Nol' was een broer van de hierboven genoemde oudoom Nol en de jonge Nol zal naar zijn oom genoemd zijn.

Achteroom Nol Tebbens

Volgens de archieven leidde aangetrouwde achteroom Nol, (**Arnoldus Hendrikus Tebbens**), (Hoogezand 1866-Groesbeek 1947) een weinig bemiddeld bestaan. Zijn ouders waren verhuisd van Groningen naar het Gelderse Groesbeek, waar zijn vader veranderde van spekslager in wagenmaker, timmerman en rijtuigverhuurder. Zijn moeder gaf haar beroep van hoedenmaakster op en werd vroed-

3. Bij de fotograaf te Groningen op 18 mei 1917: mijn moeder Toosje, bijna 4 jaar oud, en Riekske uit Groesbeek (Wilhelmina Maria Hendrika Tebbens, 1894-1971), dochter van Arnoldus Hendrikus Tebbens en Maria Mijling. Riekske was in april getrouwd met Pieter Heinstra uit Niezeil bij Grijskerk.

vrouw. Achteroom Nol zelf koos het beroep schoenmaker. Hij woonde en werkte te Groesbeek en Heumen en trouwde met **Maria Mijling** (Winssen 1864-Groesbeek 1897). Na de vroege dood van zijn vrouw, huwde hij ten tweede male met **Petronella Hendriks** (Sambek 1871-Groesbeek 1939), dochter van een vroedvrouw. Toosje en Willy zullen deze achteroom Nol gekend hebben, want er waren regelmatig contacten tussen de families Rutgers en Tebbens in Groningen en Gelderland (*figuur 3*). Deze 'oom Nol' werd zeker niet verwacht met een schip vol geld bij thuiskomst. Hij woonde gewoon in Groesbeek.

Oudoom Nol Tebbens

Oudoom Nol (**Arnoldus Johannes Matheas Tebbens**) vertrekt van Groningen naar Amsterdam om in 1863 te trouwen met **Elisabeth Maria Arents** (1836-1912), een schippersdochter uit Amsterdam. Een beroep heeft hij dan nog niet. Bij de geboorte van zijn kinderen in 1865-1867 te Amsterdam is hij bekend als logementhouder en woont op M437, later M487 in de Nieuwenbrugsteeg in wat nu Centrum-Noord is^{2,3}. Hij tekent de geboorteaangiften met A. Tebbens. Later bepaalt de rechtbank van Amsterdam dat er een rechtsvermoeden van overlijden bestaat vanaf 27 dec 1869⁴. Hij is in de buurt van Rio de Janeiro vermist geraakt⁵.

Zonder doodakte kan de weduwe niet hertrouwen. Zij krijgt kennis aan een Deense oud-zeeman en Amsterdamse brandwacht, genaamd **Andreas Christiaan Hansen** (1844-1902).

Deze oud-zeeman is in de 70-ger jaren in Amsterdam geland⁶ en woonde eerst op de brandweerkazerne⁷. Pas in 1881, op 14 juli, zijn alle papieren in orde, is oudoom Nol doodverklaard en kan de weduwe huwen.

6. De lederen ledenpop die Toosje van haar vader kreeg en door hem in Amsterdam ruim een eeuw geleden gekocht is. De kop is geres-
taureerd. De kleding is ontworpen en genaaid
door Toosjes schoondochter Ineke

weer overleden kinderen, was echter nog steeds *Tebbens* omdat zij alle drie *staande het huwelijk* met oudoom Nol geboren werden. De geboorte van die kinderen is aangegeven door de vroedvrouw. In 1876 lezen we over oom Nol: *zeevaarder, wonende als de moeder zijnde thans afwezend (figuur 4)*; in 1878: *zeeman, wonende als de moeder, afwezend*; in 1880: *wiens beroep en tegenwoordig verblijf onbekend zijn*. Andreas Christian is samen met een andere brandwacht steeds als getuige aanwezig bij de geboorteaangiften.

De vermissing van oudoom Nol zal in Groningen bekend zijn geweest, want er waren familiebetrekkingen (*figuur 5*). De echtgenote van oudoom Nol was een schoonzus van **Margaretha Anna Kubbinga** (Groningen 1844-Amsterdam 1915), die zelf een oomzegkertje was van **Johannes Theodorus Kubbinga** (Groningen 1816-1878), de man van mijn moeders oudtante **Anna Everdina Rutgers** (Groningen 1817-1849). Ook later blijft de relatie Groningen-Amsterdam bestaan. Volgens de familie verhalen kwam Toosjes vader regelmatig in Amsterdam. Hij kocht daar ook een lederen ledenpop met aardewerk handen en voeten voor zijn jongste dochter, die zij haar hele leven bewaarde (*figuur 6*).

In de **Kubbinga** familie komen kleermakers voor, net als in de familie **Rutgers**, maar ook nogal wat schippers, beurtschippers en schuitenvoerders. Tussen Groningen en Amsterdam was van oudsher een regelmatige verbinding over de Zuiderzee⁹. Oudoom Nol vond het bestaan als logementhouder blijkbaar te saai met zoveel schippers in de familie en heeft aangemonsterd op de Grote Vaart. Of wilde hij emigreren?

Zou de familie, in 1928, nog steeds hopen op een teken van leven van oudoom Nol of van zijn nazaten?

Nr.

C.

am 19/

Vor dem unterzeichneten Standesbeamten erscheint heute, der Persönlichkeit nach

wohnt in

und zeigte an, daß

alt,

Religion.

wohnt in

geboren zu

de

zu

am

des Jahres tausend neunhundert

mittags um

verstorben sei.

Vorgelesen, genehmigt und

Der Standesbeamte.

Die Übereinstimmung mit dem Hauptregister beglaubigt

Münster, am 26. September 1910.

Der Standesbeamte.

In Vertretung: Busing

Dr. St.

Münster, am 26. September 1910.

Auf Grund der schriftlichen Mitteilung der Polizeiverwaltung des Amtes Sankt Mauritius vom 22. September 1910 wird eingetragen, daß der Arbeiter Arnoldus Ignatius Rutgers, 37 Jahre alt, katholischer Religion, wohnhaft in Hamm, geboren zu Groningen in Holland, ledig, Sohn des Ignatius Rutgers; darüber Angeben über die Eltern sind unbekannt am zwanzigsten September des Jahres tausend neunhundert und zehn vormittags gegen 8 Uhr im Dortmund-Ems-Kanal, gegenüber dem Kilometerstein 62,4 in der Gemeinde Hilstrup tot aufgefunden worden ist.

Tag und Todesstunde sind nicht festgestellt worden.

Nebenstehend den gesamten Vordruck als zur Eintragung ungeeignet gestrichen.

Der Standesbeamte.

In Vertretung:

Busing

C.

Nr. 50.

Münster, am 26. September 1910.

Auf Grund der schriftlichen Mitteilung der Polizeiverwaltung des

Amtes Sankt Mauritius vom 22.

September 1910 wird eingetragen,

daß der Arbeiter Arnoldus Ig-

natius Rutgers, 37 Jahre alt,

katholischer Religion, wohnhaft in

Hamm, geboren zu Groningen

in Holland, ledig, Sohn der

Eheleute Rutgers (nähere Anga-

ben über die Eltern sind unbekannt)

am zwanzigsten September des

Jahres tausend neunhundert und zehn

vormittags gegen 8 Uhr im Dort-

mund-Ems-Kanal, gegenüber

dem Kilometerstein 62,4 in der

Gemeinde Hilstrup tot aufgefün-

den worden ist.

Tag und Todesstunde sind

nicht festgestellt worden.

Nebenstehend den gesamten

Vordruck als zur Eintragung un-

geeignet gestrichen.

Der Standesbeamte.

In Vertretung:

Busing

Die Übereinstimmung mit dem Hauptre-

gister beglaubigt. Münster, am 26

ten September 1910.

Der Standesbeamte. In Vertretung:

Busing

8. Het politiebericht in het Duitse bevolkingsregister van Arnsberg en Münster in Noordrijn-Westfalen (Overlijdensindex 1874-1938 met de transcriptie door MyHeritage met scribe Al)

sen van **Anna Maria Rutgers** hebben in 1892¹¹ en 1904¹² hun eigen huwelijksakte getekend. Maar alleen de jongste dochter in het huwelijk uit 1904 liet een geoeffende hand zien. Zij gaf dan ook als beroep winkelierster op. Ik vermoed dat de oudere zussen van oom Nol Rutgers laaggeletterd waren.

Terug naar oom Nol Rutgers. Hij wordt als 13-jarige, op 10 sep 1886 naar zijn oom en tante in Groesbeek gestuurd¹³. Hij werkt daar als arbeider en zijn familie geeft hem op als commensaal, niet als familielid¹⁴. Het bevolkingsregister geeft geen vertrekgegevens. Wel zijn in 1890 het volledige gezin en zijn commensaal uit de bevolkingsboekhouding verdwenen, dat wil zeggen: de namen staan in de index, maar er is geen blad meer met info¹⁵. Oom Nol komt op 2 mei 1892 als alleenstaande in Nijmegen aan.

Werkt er als schoenmaker en woont bij Ellemans in Neerbosch. Het bevalt blijkbaar niet want al op 1 augustus van dat jaar geeft hij op het gemeentehuis aan terug te keren naar Groesbeek.

Oom Nol Rutgers moet ook daar weer vertrokken zijn. Hij belandt in 1901 als 28-jarige, nog immer ongehuwde man, op het politiebureau van Grave na te zijn opgepakt vanwege landloperij, dat wil zeggen hij is een arbeider die rond loopt zonder werk en met niets van waarde bij zich¹⁶. Op 30 september zit hij in voorarrest, om op 17 oktober te 's-Hertogenbosch veroordeeld te worden tot nog twee dagen zitten (21-23 okt 1901) en voor 1 jaar en 6 maanden '*opzending*' naar de rijkswerkinrichting Veenhuizen (*Figuur 7*).

Wanneer hij zijn handtekening op het politiebureau moet zetten, beweert hij niet te kunnen schrijven. Hij zou ook geen lager onderwijs genoten hebben. Hij is 1,72 m lang, heeft blond haar en blauwe ogen en een gezonde huidskleur. In de gevangenis heeft hij zich die twee dagen goed gedragen en wordt op 23 oktober 1901 overgedragen aan de geleider voor Veenhuizen.

In Veenhuizen vinden we hem terug¹⁷. Het is zijn eerste veroordeling. Nol komt in april 1903 vrij en vertrekt volgens het dossier in Veenhuizen naar Nieuweschans. In het bevolkingsregister van Nieuweschans komt hij echter niet voor¹⁸.

Arnoldus blijkt in 1910 in Hamm (Duitsland) te wonen, bijna 200 km verderop. Hij is katholiek, ongehuwd en een grondwerker.

Het overlijdensregister van Arnsberg en Münster vermeldt op 20 september 1910 dat zijn lijk door de politie is aangetroffen in het Dortmund-Eemskanaal (*Figuur 8*).

Over de omstandigheden van zijn dood is niets bekend. Ongeluk? Zelfmoord? Moord?

Zou de informatie over het overlijden van Arnoldus de familie in Groningen niet hebben bereikt?

Het schip met geld

Het lijkt erop dat de meer bekende betekenis van het oude gezegde heeft gegolden: *Als het schip met geld komt ...*, nooit dus.

Het familieverhaal van de geweigerde erfenis blijft echter staan. Is er dan toch een verloren familielid rijk geworden in den vreemde? Is een Rutgers of andere Nol geëmigreerd naar Amerika? Brazilië misschien?

Oudoom Nol Tebbens zou in de buurt overleden zijn. Brazilië was in de periode 1860-1914 een beproefd emigratieland. In totaal 6,5% van de Nederlanders die in deze periode emigreerden koos Brazilië als nieuw vaderland¹⁹. Een deel van de immigratiekaarten is gedigitaliseerd²⁰. Een (oud)oom Nol staat er niet bij, ook geen andere Rutgers of Tebbens. Toch zou het me niets verbazen als oudoom Nol in Brazilië iets had opgebouwd, maar hoe bewijzen we dat? Vooralsnog is het schip met geld een illusie gebleken.

J.E.M.H. van Bronswijk, e-mail j.e.m.h.v.bronswijk@tue.nl

Noten

- 1 H. Mandos, M. Mandos-van de Pol 1988. De Brabantse spreekwoorden. Waalre: Hein Mandosstichting, 631 blz.
- 2 Amsterdam, geboorten, 29 juni 1866 en 18 oktober 1867
- 3 <http://www.amsterdamhistorie.nl/buurtten/> (21 maart 2018)
- 4 Amsterdam Huwelijksbijlagen 1888, register 15, folio 17 (<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:939K-LD9L-2R?i=1060&cc=2020117> blz 1057 e.v. in de film; dd. 28 mrt 2018)
- 5 Volgens P. Suijkerbuijk phurba666@hotmail.com; <https://gw.geneanet.org/phurba> (28 mrt 2018)
- 6 Amsterdam, Vreemdelingenregisters 1849-1922
- 7 Amsterdam, Bevolkingsregister 1874-1893
- 8 https://archief.amsterdam/indexen/overgenomen_delen_1892-1920/zoek/index.nl.html (28 mrt 2018)
- 9 Beurtvaart. Wikipedia; <https://nl.wikipedia.org/wiki/Beurtvaart>
- 10 Huwelijksakte Ewijk 1899, nr. 4
- 11 Huwelijksakte Groesbeek 1892, nr. 20
- 12 Huwelijksakte Groesbeek 1904, nr. 34
- 13 Bevolkingsregister Groningen 1880-1890
- 14 Bevolkingsregister Groesbeek 1880-1890, blad 245, op 7 oktober 1886 geregistreerd
- 15 Bevolkingsregister Groesbeek 1890-1900
- 16 Inschrijvingsregister voorlopig aangehoudenenen, Gevangenen in 's-Hertogenbosch, periode 2 mei 8 nov 1901; Inschrijvingsregister gedetineerden, exclusief voorlopig aangehoudenenen, Gevangenen in 's-Hertogenbosch, periode 3 sep – 9 dec 1901 (via BHIC te benaderen)
- 17 Drents Archief; 05. Archief van het eerste gesticht te Veenhuizen. 502-522 Inschrijvingsregisters van veroordeelde bedelaars en landlopers; 1889-1917 en 1921-1940, met alfabetische klappers (510) en ingeschrevenen (520); gedetineerde nr. 5940 dd 23 oktober 1901-21 april 1903
- 18 Gemeente Oldambt; Bevolkingsregister Nieuweschans 1900-1910; niet openbaar; inlichting verkregen van Theo Kiewiet theo.kiewiet@gemeente-oldambt.nl dd 27 maart 2018
- 19 <http://www.gahetna.nl/collectie/index/ntoo428/achtergrond#ftn3> (28 mrt 2018)
- 20 Brasil, São Paulo, Cartões de Imigração, 1902-1980; <https://www.familysearch.org/search/collecti-on/2140223> (1 april 2018)

Fotobewerking met IrfanView

IrfanView is een programma voor foto- en beeldbewerking dat ik al meer dan twintig jaar gebruik en ben er nog dagelijks zeer tevreden mee. Daarom wil ik deze informatie graag met jullie delen.

Irfan

Met dit programma kan je

- * helderheid, contrast, tint en gammawaarde handmatig en automatisch wijzigen
- * bestandsformaten converteren (bijvoorbeeld van .jpg naar .pdf of andersom)
- * converteren in één bewerking op meerdere afbeeldingen toepassen
- * horizontaal en verticaal spiegelen
- * roteren in stappen tot 0,1° (handig om een horizon recht te zetten)
- * bijsnijden en uitsnijden
- * een foto van tekst voorzien (met ctrl-T), zodat de tekst niet in de bestandsnaam hoeft
- * veel soorten bestanden bewerken¹

Michiel de Ruyter

Meer info

- * het gebruikt weinig geheugen
- * biedt snelle weergave van afbeeldingen en verliesvrije jpg-bewerkingen
- * het is verkrijgbaar in vele talen, waaronder Nederlands
- * het is ontwikkeld en voor het eerst uitgegeven in juni 1996 door Irfan Škiljan²
- * het is een gratis Windows applicatie (32- en 64bits) voor niet- commercieel gebruik
- * alle mogelijkheden van IrfanView en downloads vind je op de website: <https://www.irfanview.com>

Henk Wervenbos, e-mail henk.wervenbos@gmail.com

Noten

1. Het ondersteunt het bekijken en opslaan van talloze bestandstypen, waaronder afbeeldingsformaten zoals BMP, GIF, JPEG, JP2 & JPM (JPEG2000), PNG (inclusief de optimizer OptiPNG ; APNG kan worden gelezen), TIFF, raw-fotoformaten van digitale camera's.
2. Hij is geboren in Bosnie Herzegovina (1974) en heeft gestudeerd aan de Technische Universiteit van Wenen.

Aanvulling en correcties stamboom Bauw/Baauw

Dit stuk is een reactie op het artikel van Hans Thien, Gijsbert van Ton, Marco Schelling en Wim Fase getiteld Genealogie Baauw (Bauw)², in Aqua Vitae 2007, nummer 1, pagina's 10-28. De aanvullingen en correcties betreffen de generaties III, IV en V. (Afbeeldingen van de redactie).

Generaties

Generatie III

III. **Roelof Dirksz Bauw/Baauw**, gedoopt Vollenhove³ 17 maart 1709, woont in 1740 in Halfweg (NH), trouwt (1) Sloten (NH) 17 juli 1740 **Adriana Knijff/Knijf/Kneijf**, gedoopt Wijk bij Duurstede³ 25 december 1718, overleden tussen 1749 en 1754, trouwt (2) Rijswijk 11 augustus 1754 **Judith Hak⁴**, gedoopt Ravenswaaij⁵ 12 oktober 1705. Uit het eerste huwelijk⁶:

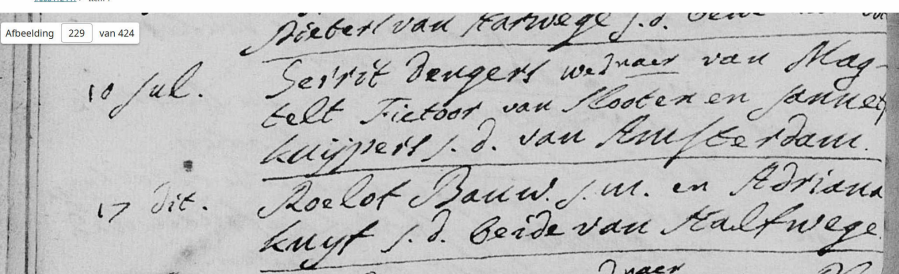
1. Lodewijk Roelofs Bauw, gedoopt Vollenhove (op 't Zwol⁷) 4 december 1740, overleden Vollenhove 2 november 1744.
2. Gerrigje Roelofs Bauw, gedoopt Vollenhove 11 augustus 1743, overleden Vollenhove 27 oktober 1743.
3. Lodewijks Roelofs Bauw/Baauw, gedoopt Vollenhove 8 november 1744, overleden waarschijnlijk na 13 april 1749 omdat zijn jongere broer Dirk Lodewijk heet.
4. Evertje Bouwen/Bauw, gedoopt Wijk bij Duurstede 17 februari 1746.
5. Dirk/Dirck Lodewijk/Lodewijck Bau/Bauw/Baauw, gedoopt Wijk bij Duurstede 13 april 1749, volgt IVa.

Generatie IV

IV-a. **Dirk Lodewijk Bauw/Baauw/Bouw**, gedoopt Wijk bij Duurstede 13 april 1749, administrerend diaken te Ravenswaaij, overleden Ravenswaaij 13 juli 1828, trouwt (1) Ravenswaaij 3 mei 1772 **Jannetje/Jannigje van Mourik/Maurik**, gedoopt Maurik 1 november 1750, overleden 1785?, trouwt (2) Ravenswaaij 29 april 1787 **Cornelia Schaij**, geboren Zoelmond 21 maart 1751, overleden Ravenswaaij 27 januari 1829 (weduwe van Geurt van Dalem/Dalum).

Uit het eerste huwelijk⁸:

1. Fier Bouw/Bauw; geboren Ravenswaaij 4 september 1772, volgt V-a.
2. Arejaantje Bouw, geboren Ravenswaaij 25 september 1774.
3. Roelof Bouw/Bauw/Baauw; geboren Ravenswaaij 19 januari 1776, volgt V-b.
4. Jacob Bouw/Bauw/Baauw; geboren Ravenswaaij 10 maart 1779 als tweeling met Dirk⁹.
5. Dirk Bouw/Baauw; geboren Ravenswaaij 10 maart 1779 als tweeling met Jacob. Omdat er een jongere broer is met de naam Dirk Lodewijk (10 september 1784) verwacht je dat Dirk voor 10 september 1784 is overleden.

Ondertrouw van Roelof Bauw en Adriana Knyf in Sloten, NH in 1740. Bron Familysearch (Adriana wordt daar vermeld als Kuyt).

6. Adriana/Ariana Elizabet/Elizabeth Bouw/Baauw, geboren Ravenswaaij 21 januari 1782, overleden Ravenswaaij 21 december 1860, trouwt Asch 1 maart 1807 Daniël Simons, geboren 28 maart 1780 Asch, overleden 16 maart 1860 Ravenswaaij
7. Dirk Lodewijk Bouw/Bauw/Baauw, geboren Ravenswaaij 10 september 1784, volgt V-c.

Uit het tweede huwelijk:

8. Jannetje/Jannigjen/Jantje/Jannigje Bouw/Bauw/Baauw, geboren Ravenswaaij 24 maart 1788, overleden Maurik 18 februari 1856, trouwt Beusichem 15 december 1815 Gerrit Hak, geboren Ravenswaaij 13 februari 1793, overleden Maurik 2 december 1868.
9. Johanna Geertje Bauw, geboren Ravenswaaij 25 september 1789.
10. Everijntje/Mijntje Bauw/Baauw, geboren Ravenswaaij 10 januari 1792.
Zij krijgt een kind van een onbekende vader: Jacobus Baauw, geboren 12 december 1816, overleden 18 april 1817 IJsselstein.

Generatie V

V-a. **Fier Bauw/Baauw**, geboren Ravenswaaij 4 september 1772, schoenmaker, overleden Ingen 7 april 1846, trouwt (1) 1798 **Hendrikje/Hendrina/Henderina van der Horst**, geboren Ingen 1769, overleden Ingen 7 augustus 1807, trouwt (2) Ravenswaaij 20 november 1808 **Hendrijn/Hermijn van Dalem/Dalum** (stiefbroer trouwt stiefzus), geboren Ravenswaaij 28 april 1774, overleden Ingen 19 juni 1839. Uit het eerste huwelijk¹⁰:

1. Jacob Johannis Bauw, geboren Ingen 17 november 1798, overleden waarschijnlijk voor 1806. Maar Jacob staat niet in het register van aangegeven lijken 1806-1811 van Ingen.
2. Dirk Lodewijk Bauw, geboren Ingen 28 december 1799, schoenmaker, winkelier, overleden Zoelen 8 mei 1883, trouwt Zoelen 29 maart 1827 Jenneke van Mame-

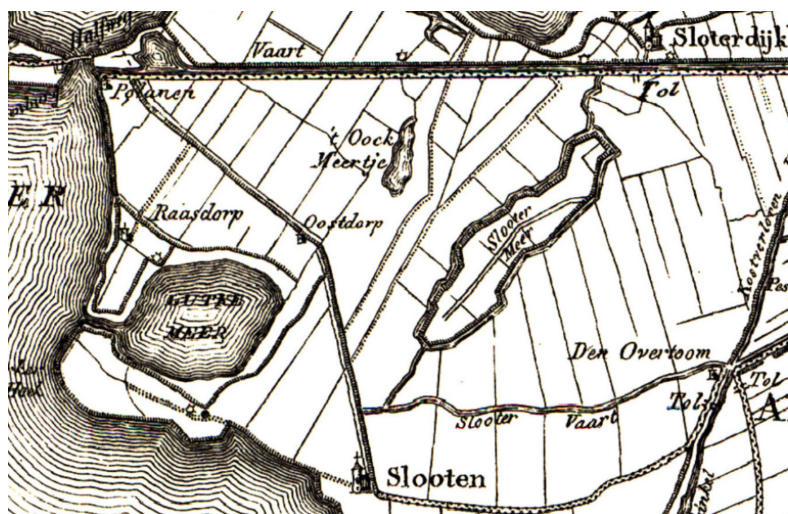
ren, geboren Avezaath 9 november 1805, overleden Zoelen 28 juni 1842. Uit dit huwelijk zeven kinderen.

3. Hendrik Jan Baauw, geboren Ingen 28 januari 1802, schoenmaker, landman, overleden 7 januari 1878 Maurik, trouwt Maurik 17 oktober 1832 Trijntje Bakker, geboren Veenendaal 6 februari 1810, overleden Maurik 24 december 1890. Uit dit huwelijk acht kinderen.
4. Berendina Bauw, geboren Ingen 12 januari 1805, overleden Ingen 22 juli 1809.
Uit het tweede huwelijk:
5. Johannes Geurt Bauw, geboren Ingen (Maurik)¹¹ 9 december 1812, overleden Ingen (Maurik) 12 maart 1815.
6. Johannes Geurt Bauw/Baauw; geboren Ingen (Maurik)²¹ december 1816, schoenmaker en landman, overleden Lienden 22 april 1905 trouwt Lienden 31 januari 1840 Martina Elisabeth Kievith, geboren Beusichem 11 september 1816, overleden Ingen 5 januari 1886. Uit dit huwelijk tien kinderen.
7. Berendina/Barendina Bouw/Bauw/Baauw, geboren Ingen (Lienden) 31 mei 1819, overleden Ingen (Lienden) 14 maart 1830.
8. Jakobus/Jacobus Johannes Bauw; geboren Ingen (Lienden) 20 juni 1821, schoenmaker, overleden Echteld (Ochten) 9 januari 1894, trouwt Lienden 21 mei 1847 Margaretha/Margritha Engelijs/Engelino, geboren Ochten 10 maart 1815, overleden Echteld 23 januari 1898. Uit dit huwelijk geen kinderen, zie memorie van successie¹².

V-b. Roelof Bauw/Baauw, geboren Ravenswaaij 19 januari 1776, landman, overleden Rijswijk 17 maart 1851, trouwt Ravenswaaij 18 maart 1804 **Pieterneel/Petronella Cornelia van Bruchem/Brukem/Brugchem/Brukom/Brukum**, geboren Gameren 29 april 1781, overleden Rijswijk 7 mei 1843.

Uit dit huwelijk¹³:

1. Dirk Lodewijk Bauw/Baauw, geboren Ravenswaaij 16 december 1804, overleden Kerk-Avezaath 11 januari 1880, trouwt Maurik 26 februari 1834 Dirkje den Ambtman/Amman/Amptman, geboren Zoelen 8 november 1808, overleden Wadenoijen 3 december 1897. Uit dit huwelijk tien kinderen.
2. Anna/Anneke Bauw, geboren Rijswijk 26 augustus 1806, overleden Ravenswaaij 5 april 1875, trouwt Maurik 28 maart 1829 Jacob Hol, geboren Buurmalzen 1 juni 1805, overleden Maurik 10 januari 1890.
3. Jacobus Johannes Bauw, geboren Ravenswaaij 15 juni 1808, overleden Rijswijk 22 november 1871, trouwt (1) Maurik 2 mei 1838 Cornelia den Hartog/Hartogh, geboren Eck en Wiel 9 juli 1811, overleden Rijswijk 27 januari 1845, trouwt (2) Maurik 28 augustus 1850 Dina van Kalkeren, geboren Eck en Wiel 28 december 1822, overleden Rijswijk 12 november 1902. Uit beide huwelijken samen dertien kinderen.
4. Ruth Baauw, geboren Ravenswaaij 20 november 1809, arbeider, overleden Maurik 9 november 1870, trouwt Maurik 18 maart 1843 Everdina van Kalke-

De ligging van Sloten ten opzichte van Halfweg in 1815. Zie afbeelding op pagina 35.

ren, geboren Ingen 23 augustus 1818, overleden Ravenswaaij 14 mei 1861. Uit dit huwelijk acht kinderen.

5. Jannigje Baauw, geboren Ravenswaaij 26 januari 1811, trouwt Buren 15 november 1839 Roelof Bongerts/Bongaards/Bongarts/Bongards/Bongaerts, geboren Buren 22 februari 1789, overleden waarschijnlijk in township of Holland Ottawa Michigan na 1850, (weduwnaar van Anneke Blom/Bloem). Jannigje kreeg in Buren twee kinderen van een onbekende vader: Roelof Baauw, geboren 9 juni 1837 en Johanna Jacoba Baauw, geboren 20 september 1839. De kinderen worden gewettigd bij het huwelijk. Ze zijn geëmigreerd naar Noord-Amerika¹⁴ op 16 april 1847.
6. Peternella/Pieterella/Petronella/Pietronella Bauw/Baauw, geboren Rijswijk 4 augustus 1812, overleden Zoelen 15 januari 1892, trouwt Maurik 29 november 1833 Gerrit de Kruijff, geboren Zoelen 23 april 1809, overleden Zoelen 15 januari 1896. Ze kreeg een kind van een onbekende vader: Jannigje Baauw, geboren Maurik 21 januari 1833, overleden Zoelen¹⁵ 5 mei 1902, gewettigd bij het huwelijk.
7. Maaigje/Maij Bauw/Baauw, geboren Beusichem 15 april 1814, overleden Rijswijk 10 december 1815.
8. Roelof Bauw, geboren Rijswijk 26 juni 1815, overleden Rijswijk 7 januari 1894, trouwt Maurik 14 april 1841 Margrita/Grietje de Bruin, geboren Maurik 3 mei 1817, overleden Rijswijk 18 januari 1894. Uit dit huwelijk negen kinderen.
9. Huibert Cornelis Bauw/Baauw; geboren Ravenswaaij 19 augustus 1817, overleden Ravenswaaij 26 februari 1892, trouwt Ravenswaaij 22 augustus 1840

Gerritje/Gerrigje van Keulen, geboren Ravenswaaij 14 augustus 1813, overleden Ravenswaaij 29 april 1872. Uit dit huwelijk negen kinderen.

10. Gijsbert Cornelis/Cornelisse Baauw, geboren Rijswijk 30 juni 1820, overleden Ravenswaaij 4 januari 1873, trouwt Maurik 12 oktober 1842 Johanna Buis/Buys, geboren Maurik 18 november 1815, overleden Ravenswaaij 3 april 1865. Uit dit huwelijk twaalf kinderen.
11. Wilhelmina Hendrika/Judrika Bauw/Baauw, geboren Rijswijk 26 augustus 1822, overleden Rijswijk 19 juni 1828.
12. Aart Cornelisse Baauw, geboren Rijswijk 31 januari 1824, overleden Ravenswaaij 27 september 1881, trouwt (1) Maurik 30 april 1851 Antoinetta/Antonetta Struik, geboren Beusichem 12 september 1818, overleden Avezaath 15 oktober 1857, trouwt (2) Zoelen 16 november 1859 Anna Wilhelmina van Zijdervelt, geboren Ophemert 4 maart 1836, overleden Ravenswaaij 16 augustus 1898, Ravenswaaij. Uit beide huwelijken samen acht kinderen.

V-c. Dirk Lodewijk Bauw/Baauw/Bouw, geboren Ravenswaaij 10 september 1784, schoenmaker, overleden 27 januari 1827 Maurik, getrouwd 4 maart 1814 Beusichem met **Elisabeth Evers/Everts**, geboren 9 november 1789 Nijmegen, overleden 21 november 1871 Rijswijk. Zij hertrouwt met Jasper van Breda Kinderen¹⁶:

1. Jannigje Bauw/Baauw, geboren Ravenswaaij 5 mei 1814, overleden Beusichem 3 juni 1817.
2. Willem Baauw, geboren Ravenswaaij 13 november 1816, overleden Ravenswaaij 28 mei 1837.
3. Johanna/Janna Gerdina Baauw, geboren Ravenswaaij 24 januari 1819, overleden Heukelum 30 januari 1881, trouwt Den Haag 20 september 1848 Evert Hendrik Udo, geboren Maurik 22 augustus 1809, overleden Heukelum 13 mei 1870. Zij kreeg een kind van een onbekende vader: Jasper Baauw, geboren Ravenswaaij 16 augustus 1844, overleden Maurik 19 februari 1847.
4. Lodewijk Dirk Baauw/Bouw¹⁷, geboren Maurik 20 maart 1821, overleden 's- Gravendeel 23 juni 1863, trouwt Zouteveen 14 mei 1850 Neeltje van der Ende, geboren Maasland 11 januari 1828, overleden Vlaardingen 15 juli 1908. Uit dit huwelijk elf kinderen
5. Wilhelmina/Willemina Baauw, geboren Maurik 10 augustus 1823, overleden Rijswijk 27 april 1896, trouwt Den Haag 4 juni 1851 Dirk van den Ende, geboren Maasland 13 april 1820, overleden Den Haag 9 augustus 1908. Tijdens dit huwelijk is geboren Dirk van den Ende, Rijswijk 8 maart 1853, overleden 5 oktober 1929 Vlaardingen (zijn biologische vader was Willem III van Oranje-Nassau¹⁸).
6. Anthonia/Antonia Baauw, geboren Ravenswaaij 19 mei 1826, overleden Ravenswaaij 27 mei 1826.

André Baauw - aa.baauw@planet.nl

Noten

1. Op de site WieWasWie komen familieleden met de naam Bouw, Bauw, Baauw, Baaum, Bouwen, Bau en Baouw voor. Volgens de Nederlandse Familienamenbank zijn Baaum en Baouw geen bestaande familienamen.
2. Doopboek Nederduits-gereformeerd van Vollenhove 1658 – 1713
3. WieWasWie
4. WieWasWie
5. Hervormd doop- en trouwboek van Ravenswaaij 1684 - 1709
6. De eerste drie kinderen zijn te vinden in de doopboeken van Vollenhove (1713 – 1757) en de laatste twee kinderen via de site WieWasWie.
7. Met 'op 't zwol' bedoelt men dat het op een hogere, opgehoogde plek ligt (vanwege het veengebied).
8. Alle kinderen staan benoemd met geboorte- en doopdatum in het hervormd doopboek van Ravenswaaij 1772 t/m 1811. (<https://regionaalarchiefrivierenland.nl/archieven?mivast=102&mizig=236&miadt=102&miaet=54&micode=0010-1100&minr=14656182&miview=ldt>). Onderaan bij een vermelding in het doopregister staat vaak hefst en een naam. Dit is de doopgetuige.
9. Volgens het onderzoek gedaan door Thien/van Ton/Schelling/Fase (zie Aqua Vitae 2007) zou Jacob Baauw getrouwd zijn met Angenist Gerritsen en een dochter hebben gekregen: Hendrika Baauw (ook genaamd Hendrica Rauw), geboren 4 maart 1800 Andelst, getrouwd 30 november 1821 Dodewaard met Teunis Timmer, geboren 3 oktober 1801 Dodewaard.
Het betreft hier m.i. Jacob Levi Rauw/Raau/Rau, geboren 9 februari 1780 Hien en Dodewaard, overleden 29 oktober 1866 Andelst, getrouwd 22 december 1799 Andelst met Angenist/Angenies/Angeniet Gerritsen/Gerritzen, geboren 7 december 1779 Andelst, overleden 12 december 1848 Andelst. Uit dit huwelijk zeven kinderen waaronder Hendrika/Hendrina Raau/Rauw (4 maart 1800 Andelst).
10. Via de site WieWasWie zijn de kinderen van het 1e en 2e huwelijk in de geboorteregisters terug te vinden.
Bij het eerste huwelijk van generatie V-a: De vier kinderen staan benoemd met geboorte- en doopdatum in het hervormd doopboek van Ingen 1772 t/m 1811), https://regionaalarchiefrivierenland.nl/archieven?mivast=102&mizig=210&miadt=102&miview=inv2&milang=nl&misort=last_mod%7C%7Casc&mizk_al=ingen&micode=0010. Voor de overledenen tussen 1806 t/m 1811 zie: Ingen register van aangegeven lijken 1806-1811. https://www.geldersarchief.nl/bronnen/archieven?mizig=236&miadt=37&miaet=54&micode=0176_1057&minr=24027609&miview=ldt
Bij het tweede huwelijk van V-a: Maurik had een doop/geboorteregister per jaar en een register van overledenen per jaar. Verder is er een bevolkingsregister Lienden en een overlijdensregister Lienden waarin personen zijn terug te vinden.
11. De gemeente Ingen viel van 1811 – 1818 onder de gemeente Maurik, van 1818 – 1999 onder de gemeente Lienden en valt sinds 1999 – heden onder de gemeente Buren.
12. https://www.geldersarchief.nl/bronnen/archieven?mivast=37&mizig=135&miadt=37&miview=tbl&milang=nl&mizk_alle=jacobus%20johannes%20bauw
13. Via de site WieWasWie zijn de kinderen in de geboorteregisters terug te vinden.
14. zie aantekening in het volkstellingsregister gemeente Buren 1 juni 1846 - 1849
15. zie aantekening in het bevolkingsregister van de gemeente Zoelen 1900 - 1920
16. Via de site WieWasWie zijn de kinderen in de geboorteregisters terug te vinden
17. geboorteregister Maurik zeer slecht leesbaar en er staat Lodewijk Bouw
18. In het boek "Oranje bastaarden" buitenechtelijke kinderen van het Oranjehuis van Hanno de Jongh, (2005), wordt beweerd dat met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid Dirk van den Ende een kind is van Willemina Baauw en Willem III, koning der Nederlanden.

Lezingenprogramma najaar 2026

De lezingen vinden dit voorjaar plaats op de vierde woensdagavond van de maand in het Regionaal Archief Rivierenland te Tiel, adres J.S. de Jongplein 3. Hoek Papesteeg en Teisterbantlaan. Zaal open om 19.30. Einde van de lezing circa 22.00 uur.

Woensdagavond 23 september 2026

Een zegen of een vloek voor de genealoog?

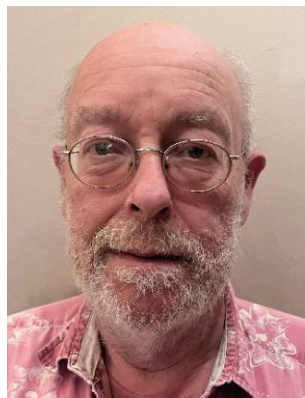
Spreker: Harmen Snel

Vernoemingen van voornamen. Een zegen of een vloek voor de genealoog? Harmen Snel heeft meer dan veertig jaar gewerkt in het Amsterdamse Stadsarchief en heeft veel gepubliceerd over demografie, migranten, criminelen, joden en tal van andere onderwerpen.

Hij heeft veertig keer meegedaan aan uitzendingen van 'Verborgen Verleden' en 'Who do you think you are'.

In deze voordracht gaat hij in op het gebruik van vernoemen van voornamen van kinderen binnen de diverse geloofsgemeenschappen in binnen- en buitenland.

Zijn die vernoemingen een houvast voor de bewijslast binnen ons genealogisch onderzoek of juist niet? Het antwoord op die vraag geeft de spreker op 23 september a.s.

Woensdagavond 28 oktober 2026

Hoe onze voorouders reisden

Spreker: Martin Berendse

Martin is kenner van de ontstaansgeschiedenis van ons land en heeft er, al of niet samen met anderen, meerdere boeken over geschreven. Dit keer gaat het over de vervoersmiddelen die onze voorouders ter beschikking stonden. Reizen was een hele klus. Je zou denken dat het in ons grotendeels vlakke land altijd gemakkelijk reizen was, maar niets is minder waar.

Grote delen van het land waren te drassig om je veilig voort te bewegen, de woeste gronden waren ondoordringbaar en de zandpaden die wel een beetje begaanbaar waren, liepen met een grote boog om de vele binnenmeren of werden om de haverklap doorsneden door kleine of grotere rivieren.

Van oeroude houten wegen door het veenmoeras, onze eerste Romeinse straatweg, tolhuizen, veerboten, gierponten, karresporen, ringwegen, koningswegen, en kanalen komen we langzaam in de huidige tijd.

Op deze avond zal de lezing vooraf gegaan worden door een korte ledenvergadering als voorbereiding op de Algemene Ledenvergadering in Odijk.

Woensdagavond 25 november 2026

Voorouders blijken Waldenzen

Spreker: Sonja Hoogerbrugge-Kooiman

Sonja maakt ons deelgenoot van haar verrassende zoektocht naar haar Waldenzen voorouders.

Bij het maken van de kwartierstaat van haar vader, doken mensen op met een frans klinkende achternaam in de vrouwelijke lijn.

Daar wilde ze meer van weten, vooral van de verhalen die er over verteld werden.

Het bleken geen Hugenoten te zijn, zoals eerst vermoedt, maar Waldenzen uit Piëmonte in Italië en rond Lyon. Waldenzen vormden in de 12de

eeuw de eerste Europese protestante beweging. Begin 17de eeuw raakten ze op de vlucht voor de inquisitie en kwam er een grote groep in Nederland aan.

Ook jouw verhaal in Aqua Vitae?

Doel van Aqua Vitae is het uitwisselen van resultaten en ervaringen tussen leden van de Afdeling Betuwe van de NGV in een blad dat voor iedereen (binnen en buiten de NGV) gelezen kan worden.

Schrijf je over genealogie, geschiedenis van mensen in het Rivierenland of heb je een mooi familieverhaal? Dan publiceren we het graag!

Hoe moet ik het aanleveren?

- a. De tekst is een Word- of Open Office-document.
- b. De illustraties zijn genummerd in de gewenste volgorde
- c. Op de plaats waar een illustratie in de lopende tekst moet staan, staat alleen het genummerde bijschrift.
- d. De illustraties zelf worden los door jou aangeboden als jpg- of pdf-document, steeds in hoge resolutie.
- e. Van illustraties waarvan je niet zelf het auteursrecht hebt, geef je aan waar je de toestemming voor gebruik hebt verkregen.
- f. Verwijzingen naar bronnen hebben de vorm van eindnoten of zijn opgenomen in een literatuurlijst achter het artikel. In geval van een literatuurlijst zijn alleen items toegestaan waarnaar in de lopende tekst is gerefereerd.
- g. Akten van geboorten, overlijden en huwelijk van na januari 1811 hoeven niet in de eindnoten of literatuurlijst te worden opgenomen. Andere gedrukte bronnen wel.

Mail jouw manuscript naar de redactie: majawesthoff@gmail.com

Wat doen we met het manuscript?

- a. Je krijgt een ontvangstbevestiging van de redactie
- b. De redactie bekijkt of tekst en illustraties voldoen aan de eisen en meld je het resultaat. Dat kan leiden tot het vragen om een verbeterde versie.
- c. Vervolgens wordt de tekst kritisch bekeken op vorm en inhoud. De redactie treedt met je in discussie over gewenste wijzigingen. Denk aan spelfouten, onleesbare zinnen, vermiste bronnen, auteursrechtproblemen en wijzigingen in volgorde en lengte.
- d. Daarna wordt je verbeterde manuscript opgemaakt en bepaald in welk nummer van Aqua Vitae het zal verschijnen. Bovendien wordt je gevraagd hoeveel papieren versies van het betreffende nummer je zou willen hebben om uit te delen aan vrienden en familieleden.

Het overnemen van artikelen zonder toestemming van de redactie is niet toegestaan. De inhoud van de artikelen is voor verantwoording van de auteur.

Inleveren van kopij vóór 1 augustus en 1 december. Afbeeldingen graag los erbij in een zo groot mogelijke resolutie (zoveel mogelijk pixels).

NGV afdeling Betuwe *colofon*

Bestuur

Voorzitter	Annelies van Bronswijk	j.e.m.h.v.bronswijk@tue.nl
Waarn. secretaris	Ron Wallis	ron@walles.net en secretaris-BET@ngv.nl
Penningmeester	Arie Oppelaar	0344-643-271 en penningmeester-BET@ngv.nl
Lid-Lezingen	Maria Teunissen van Manen	mariateunissenvanmanen@gmail.com
Lid-Public Relations	vacant	(tijdelijk: secretaris)
Redactie Aqua Vitae	Maja Westhoff	majawesthoff@gmail.com
Webmaster	Harry Houtzager	0344-655-089 of 06-2192-1331 en h.houtzager@telfort.nl

Afgevaardigden naar ALV zijn voorzitter, secretaris en penningmeester

Bibliotheek	Arie Oppelaar Molensteeg 11 4053 HG, IJzendoorn	0344-643-271
--------------------	---	--------------

Helpdesk computergenealogie

Aldfaer:		(vragen via de website)
GensdataPro:	(zie hun website)	https://www.gensdatapro.nl/site/
Reunion:	Peter van Maanen	0418-651-950

Stamboomcafé coordinator

vacant	secretaris-BET@ngv.nl
--------	-----------------------

Kwartierstaten-project

Ron Walles	0344-632-640 Ron@walles.net
------------	-----------------------------

Schepenbanken-project

Peter van Maanen	betuwe@genweb.nl
------------------	------------------

Internet

Afdelingswebsite:	www.ngv-afdelingen.nl/bet/
Facebook:	NGV Afdeling Betuwe
Twitter:	twitter.com/NGV_BET

Drukwerk	Stimio Print & Sign, Tiel
-----------------	---------------------------

ISSN	1879-7253
-------------	-----------

Nederlandse Genealogische Vereniging

Website	https://www.ngv.nl
E-mail	info@ngv.nl
Post	Postbus 50, 3980 CB Bunnik
Verenigingscentrum	Kosterijland 3-5, Bunnik
Openingsdagen	Het Informatiecentrum is op afspraak geopend elke 1e en 3e donderdag en de 2e zaterdag van de maand van 10:00 tot 16:00 uur, behalve op feestdagen.

Wil je lid worden of iemand een lidmaatschap cadeau geven? Ga naar ngv.nl.

Vroeger: Tieler- en Bommelerwaard, Over- en Neder-Betuwe

Nu: Gemeenten Zaltbommel, Maasdriel, Buren, Culemborg, Lingewaard, Neder-Betuwe, Over-betuwe, West Betuwe en Tiel

Plaatsen: Aalst (Lienden), Aalst (Bommelerwaard), Achter den Haag, Acquoy, Ammerzoden, Andelst, Asch, Asperen, Barstein, Beesd, Bergakker, Beusichem, Bommel, Brakel, Bruchem, Buren, Buurmalsen, Culemborg, De Marsch, Deil, Delwijnen, Dodewaard, Driel, Drumpt, Ech-teld, Eck en Wiel, Eldik, Enspijk, Erichem, Est, Gameren, Geldermalsen, Gellicum, Goilberdingen, Haaften, Hedel, Heesselt, Hellouw, Hemmen, Herveld, Heteren, Heukelum, Hien, Hoen-zadriel, Hurwenen, IJzendoorn, Ingen, Kapel-Avezaath, Kerk-Avezaath, Kerkwijk, Kesteren, Lede en Oudewaard, Lienden, Lingewaard, Lutterveld, Maurik, Medel, Meerten, Meteren, Ne-der Betuwe, Neder Hemert, Neerijnen, Nieuwaal, Ochten, Oensel, Ommeren, Ooij, Ophemert, Opheusden, Opijnen, Passewaaij, Pottum, Poederroijen, Randwijk, Ravenswaaij, Rhenoy, Rijs-wijk, Rossum, Rumpst, Spijk, St.Andries, Tiel, Tricht, Tuil, Varik, Velddriel, Vuren, Waardenburg, Wadenioijen, Well, Wely, West Betuwe, Zaltbommel, Zandwijk, Zennewijnen, Zetten, Zoelen, Zoelmond, Zuilichem.